Käesolev dokument on vaid dokumenteerimisvahend ja institutsioonid ei vastuta selle sisu eest

►B

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) nr 475/2012,

5. juuni 2012,

millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1126/2008 (millega võetakse vastu teatavad rahvusvahelised raamatupidamisstandardid kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1606/2002) seoses rahvusvahelise raamatupidamisstandardiga (IAS) 1 ja rahvusvahelise raamatupidamisstandardiga (IAS) 19

(EMPs kohaldatav tekst)

(ELT L 146, 6.6.2012, lk 1)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
►M1	Komisjoni määrus (EL) nr 407/2013, 23. aprill 2013	L 121	44	3.5.2013

▼B

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) nr 475/2012,

5. juuni 2012,

millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1126/2008 (millega võetakse vastu teatavad rahvusvahelised raamatupidamisstandardid kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1606/2002) seoses rahvusvahelise raamatupidamisstandardiga (IAS) 1 ja rahvusvahelise raamatupidamisstandardiga (IAS) 19

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. juuli 2002. aasta määrust (EÜ) nr 1606/2002 rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite kohaldamise kohta, ([1]) eelkõige selle artikli 3 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

(1) Komisjoni määrusega (EÜ) nr 1126/2008 ([2]) on vastu võetud teatavad 15. oktoobri 2008. aasta seisuga kehtinud rahvusvahelised standardid ja tõlgendused.

(2) Rahvusvaheliste Raamatupidamisstandardite Nõukogu (IASB) avaldas 16. juunil 2011 IAS 1 *Finantsaruannete esitamine – Muu koondkasumi objektide esitamine* muudatused (edaspidi „IAS 1 muudatused") ja IAS 19 *Hüvitised töötajatele* muudatused (edaspidi „IAS 19 muudatused"). IAS 1 muudatuste eesmärk on muuta selgemaks muu koondkasumi üha suurema arvu objektide esitamine ning aidata finantsaruannete kasutajatel eristada muu koondkasumi objekte, mida saab hiljem ümber liigitada kasumisse või kahjumisse ning mida ei saa kunagi ümber liigitada kasumisse või kahjumisse. IAS 19 muudatustega peaks aidatama finantsaruannete kasutajatel paremini mõista, kuidas kindlaksmääratud hüvitistega plaanid mõjutavad (majandus)üksuse finantsseisundit, -tulemust ja rahavoogusid. Käesoleva standardi eesmärk on sätestada töötajate hüvitiste arvestus ja avalikustamine.

(3) Konsulteerimisel Euroopa finantsaruandluse nõuanderühma (EFRAG) tehniliste ekspertide rühmaga (TEG) on leitud, et IAS 1 muudatused ja IAS 19 muudatused vastavad määruse (EÜ) nr 1606/2002 artikli 3 lõikes 2 esitatud tehnilistele kriteeriumidele, mis peavad olema standardi vastuvõtmiseks täidetud.

([1]) EÜT L 243, 11.9.2002, lk 1.
([2]) ELT L 320, 29.11.2008, lk 1.

▼B

(4) Seepärast tuleks määrust (EÜ) nr 1126/2008 vastavalt muuta.

(5) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas raamatupidamise regulatiivkomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EÜ) nr 1126/2008 lisa muudetakse järgmiselt.

(1) Rahvusvahelist raamatupidamisstandardit (IAS) 1 *Finantsaruannete esitamine* muudetakse vastavalt käesoleva määruse lisale;

(2) Rahvusvahelist finantsaruandlusstandardit (IFRS) 1, IFRS 5, IFRS 7, IAS 12, IAS 20, IAS 21, IAS 32, IAS 33, ja IAS 34 muudetakse vastavalt IAS 1 muudatustele, nagu on sätestatud käesoleva määruse lisas;

(3) Rahvusvahelist raamatupidamisstandardit (IAS) 19 *Hüvitised töötajatele* muudetakse vastavalt käesoleva määruse lisale;

(4) Rahvusvahelist finantsaruandlusstandardit (IFRS) 1, IFRS 8, IFRS 13, IAS 1, IAS 24 ja rahvusvahelise finantsaruandluse tõlgendamise komitee (SIC) tõlgendust 14 muudetakse vastavalt IAS 19 muudatustele, nagu on sätestatud käesoleva määruse lisas.

Artikkel 2

(1) Kõik äriühingud kohaldavad artikli 1 punktides 1 ja 2 osutatud muudatusi finantsaruannete suhtes, mis hõlmavad hiljemalt pärast 1. juulit 2012 algavaid majandusaastaid.

(2) Kõik äriühingud kohaldavad artikli 1 punktides 3 ja 4 osutatud muudatusi finantsaruannete suhtes, mis hõlmavad hiljemalt pärast 1. jaanuari 2013 algavaid majandusaastaid.

Artikkel 3

Käesolev määrus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

▼B

LISA

RAHVUSVAHELISED RAAMATUPIDAMISSTANDARDID

IAS 1	**IAS 1** **Finantsaruannete esitamine – *Muu koondkasumi objektide esitamine***
IAS 19	**IAS 19** ***Hüvitised töötajatele***

„**Paljundamine lubatud Euroopa Majanduspiirkonnas. Väljaspool EMPd on kõik olemasolevad õigused kaitstud, v.a õigus paljundada isiklikuks kasutamiseks või muul õiguspärasel otstarbel. Lisateavet on võimalik saada IASB veebilehelt www.iasb.org**”

▼B

IAS 1 FINANTSARUANNETE ESITAMINE

muudatused

Lõige 7 muudetakse.

7 Käesolevas standardis kasutatakse järgmisi mõisteid järgmises tähenduses:

…

Lisad sisaldavad informatsiooni lisaks finantsseisundi aruandes ning kasumi- ja muu koondkasumi aruandes (aruannetes), …

Lõige 10 muudetakse, lõige 10A lisatakse ja lõige 12 jäetakse välja.

10 Finantsaruannete tervikkomplekt sisaldab:

… perioodi kasumi- ja muu koondkasumi aruannet;

…

(Majandus)üksus võib aruandeid nimetada muude nimetustega kui nendega, mida on kasutatud käesolevas standardis. (Majandus)üksus võib näiteks kasutada nimetuse „kasumi- ja muu koondkasumi aruanne” asemel nimetust „koondkasumiaruanne”.

10A (Majandus)üksus võib esitada ühe kasumi- ja muu koondkasumi aruande, milles kasum või kahjum ja muu koondkasum on esitatud eri osades. Kõnealused osad esitatakse koos, kusjuures esimesena esitatakse kasumit või kahjumit kajastav osa ning seejärel esitatakse muud koondkasumit kajastav osa. (Majandus)üksus võib esitada kasumit või kahjumit kajastava osa eraldiseisvas kasumiaruandes. Sel juhul eelneb eraldiseisev kasumiaruanne vahetult koondkasumit kajastavale aruandele, mis algab kas kasumi või kahjumiga.

Lõigete 81 ja 82 kohal olevad pealkirjad ja lõige 82 muudetakse ning lõige 81 jäetakse välja. Lõiked 81A ja 81B, pealkiri ja lõige 82A lisatakse ning lõiked 83 ja 84 jäetakse välja.

Kasumi- ja muu koondkasumi aruanne

81A Kasumi- ja muu koondkasumi aruandes (koondkasumiaruandes) esitatakse lisaks kasumit või kahjumit ja muud koondkasumit kajastavatele osadele järgmised kirjed:

(a) kasum või kahjum;

(b) muu koondkasumi kogusumma;

(c) perioodi koondkasum, s.o kasumi või kahjumi ja muu koondkasumi kogusumma.

Kui (majandus)üksus esitab eraldiseisva kasumiaruande, ei esita ta koondkasumiaruandes kasumit või kahjumit kajastavat osa.

81B (Majandus)üksus esitab lisaks kasumit või kahjumit ja muud koondkasumit kajastavatele osadele perioodi kasumi või kahjumi ja muu koondkasumi jaotusena järgmised objektid:

(a) aruandeperioodi kasum või kahjum, mis kuulub:

(i) mittekontrollivale osalusele ja

(ii) emaettevõtte omanikele;

▼B

(b) aruandeperioodi koondkasum, mis kuulub:

(i) mittekontrollivale osalusele ja

(ii) emaettevõtte omanikele.

Kui (majandus)üksus esitab kasumi või kahjumi eraldiseisvas aruandes, esitab ta selles aruandes punktis a nimetatud teabe.

Kasumit või kahjumit kajastavas osas või kasumiaruandes esitatav teave

82 Kasumit või kahjumit kajastav osa või kasumiaruanne sisaldab lisaks muude IFRSidega nõutud kirjetele järgmisi kirjeid perioodi asjaomaste summade kohta:

(a) tulu;

(b) finantskulud;

(c) osa kapitaliosaluse meetodil kajastatud sidus- ja ühisettevõtete kasumist või kahjumist;

(d) tulumaksu kulu;

(e) [välja jäetud]

(ea) lõpetatud tegevusvaldkondi hõlmav koondsumma (vt IFRS 5).

(f)–(i) [välja jäetud]

Muud koondkasumit kajastavas osas esitatav teave

82A Muud koondkasumit kajastavas osas esitatakse perioodi muu koondkasumi objektid liigitatuna oma olemuse järgi (sealhulgas osa kapitaliosaluse meetodil kajastatud sidus- ja ühisettevõtete muust koondkasumist) ja rühmitatuna summadeks, mis muude IFRSide kohaselt:

(a) ei liigitata hiljem ümber kasumisse või kahjumisse ja

(b) liigitatakse hiljem ümber kasumisse või kahjumisse, kui on täidetud teatavad tingimused.

Lõiked 85–87, 90, 91, 94, 100 ja 115 ning lõike 97 kohal olev pealkiri muudetakse ja lõige 139J lisatakse.

85 (Majandus)üksus esitab kasumi- ja muu koondkasumi aruandes (aruannetes) täiendavad kirjed, alapealkirjad ja vahesummad, kui see on oluline (majandus)üksuse finantstulemuse mõistmiseks.

86 Kuna (majandus)üksuse mitmesuguste tegevusalade, tehingute ja muude sündmuste mõjud erinevad sageduse, kasumi- või kahjumipotentsiaali ja prognoositavuse poolest, aitab finantstulemuse elementide avalikustamine mõista saavutatud finantstulemust ja prognoosida järgmiste perioodide tulemusi. (Majandus)üksus lisab kasumi- ja muu koondkasumi aruandesse (aruannetesse) täiendavad kirjed ning ta muudab kirjete nimetusi või järjekorda, kui see on vajalik finantstulemuse elementide selgitamiseks. …

87 (Majandus)üksus ei esita kasumi- ja muu koondkasumi aruandes (aruannetes) ega lisades tulu- ja kuluobjekte erakorralise tulu või kuluna.

90 (Majandus)üksus avalikustab kas kasumi- ja muu koondkasumi aruandes või selle lisades muu koondkasumi iga objektiga, sealhulgas ümberliigitamiskannetega, seotud tulumaksu summa.

▼B

91 (Majandus)üksus võib esitada muu koondkasumi objektid kas:

(a) netosummas pärast maksumõjusid või

(b) enne maksumõjusid, näidates ühe summana kõigi nende objektidega seotud tulumaksu kogusumma.

Kui (majandus)üksus otsustab rakendada punkti b, jaotab ta maksu sellistele objektidele, mis võidakse hiljem ümber liigitada kasumit või kahjumit kajastavasse osasse, ja neile, mida ei liigitata hiljem ümber kasumit või kahjumit kajastavasse osasse.

94 (Majandus)üksus võib esitada ümberliigitamiskanded kas kasumi- ja muu koondkasumi aruandes (aruannetes) või selle (nende) lisades. Lisades ümberliigitusi esitav (majandus)üksus esitab muu koondkasumi objektid pärast nendega seotud ümberliigitusi.

Kasumi- ja muu koondkasumi aruandes (aruannetes) või selle (nende) lisades esitatav teave

100 (Majandus)üksustel soovitatakse esitada lõikes 99 ettenähtud analüüs kasumi- ja muu koondkasumi aruandes (aruannetes).

115 Mõnikord võib osutuda vajalikuks või soovitavaks muuta objektide järjestust lisades. (Majandus)üksus võib näiteks kajastada informatsiooni kasumis või kahjumis kajastatud finantsinstrumentide õiglaste väärtuste muutuste kohta koos nende lunastustähtaegu käsitletavate andmetega, kuigi esimesed on seotud kasumi- ja muu koondkasumi aruandega (aruannetega) ja viimased finantsseisundi aruandega. Siiski peab (majandus)üksus võimaluste piires säilitama lisade süstemaatilise struktuuri.

139J Dokumendiga *Muu koondkasumi objektide esitamine* (IAS 1 muudatused), välja antud juunis 2011, muudeti lõiked 7, 10, 82, 85–87, 90, 91, 94, 100 ja 115, lisati lõiked 10A, 81A, 81B ja 82A ning jäeti välja lõiked 12, 81, 83 ja 84. (Majandus)üksus rakendab neid muudatusi 1. juulil 2012 või hiljem algavate aruandeaastate suhtes. Varasem rakendamine on lubatud. Kui (majandus)üksus rakendab muudatusi varasema perioodi suhtes, avalikustab ta selle asjaolu.

TEISTE IFRSIDE MUUDATUSED

Käesolevas lisas esitatakse teiste IFRSide muudatused, mis tulenevad sellest, et nõukogu avaldas IAS 1 *Finantsaruannete esitamine* muudatused. (Majandus)üksus rakendab need muudatused siis, kui ta rakendab dokumendis *Muu koondkasumi objektide esitamine* ettenähtud IAS 1 muudatused.

IFRS 1 *Rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite esmakordne kasutuselevõtmine*

Lõige 21 muudetakse ja lõige 39K lisatakse.

21 Vastamaks IAS 1 nõuetele sisaldavad (majandus)üksuse esimesed IFRS finantsaruanded vähemalt kolme finantsseisundi aruannet, kahte kasumi- ja muu koondkasumi aruannet, kahte eraldiseisvat kasumiaruannet (kui on esitatud), kahte rahavoogude aruannet ja kahte omakapitali muutuste aruannet ning nendega seotud lisasid, kaasa arvatud võrdlusinformatsiooni.

39K Dokumendiga *Muu koondkasumi objektide esitamine* (IAS 1 muudatused), välja antud juunis 2011, muudeti lõige 21. (Majandus)üksus rakendab selle muudatuse siis, kui ta rakendab IAS 1 (muudetud juunis 2011).

▼B

IFRS 5 ***Müügiks hoitav põhivara ja lõpetatud tegevusvaldkonnad***

Lõige 33A muudetakse ja lõige 44I lisatakse.

33A Kui (majandus)üksus esitab kasumi või kahjumi objektid eraldiseisvas aruandes, nagu on kirjeldatud IAS 1 (muudetud 2011) lõikes 10A, esitatakse lõpetatud tegevusvaldkondi käsitlev osa selles aruandes.

44I Dokumendiga *Muu koondkasumi objektide esitamine* (IAS 1 muudatused), välja antud juunis 2011, muudeti lõige 33A. (Majandus)üksus rakendab selle muudatuse siis, kui ta rakendab IAS 1 (muudetud juunis 2011).

IFRS 7 ***Finantsinstrumendid: avalikustamine***

Lõige 27B muudetakse ja lõige 44Q lisatakse.

27B Finantsseisundi aruandes kajastatud õiglase väärtuse mõõtmiste puhul avalikustab (majandus)üksus iga finantsinstrumentide liigi kohta:

…

(c) õiglase väärtuse hierarhia 3. tasemel õiglase väärtuse mõõtmiste puhul, algsaldode võrdlus lõppsaldodega, avalikustades eraldi perioodi jooksul toimunud muutused, mis on omistatavad alljärgnevale:

(i) kasumiaruandes kajastatud perioodi kasumite või kahjumite kogusummad ja kirjeldus, kus need on esitatud kasumi- ja muu koondkasumi aruandes (aruannetes);

…

(d) eespool punkti c alapunktis i esitatud, kasumiaruandes kajastatud selliste perioodi kasumite või kahjumite kogusumma, mis on omistatavad kasumitele või kahjumitele, mis on seotud aruandlusperioodi lõpul omatavate varade ja kohustistega, ja kirjeldus, kus need kasumid või kahjumid on esitatud kasumi- ja muu koondkasumi aruandes (aruannetes).

…

44Q Dokumendiga *Muu koondkasumi objektide esitamine* (IAS 1 muudatused), välja antud juunis 2011, muudeti lõige 27B. (Majandus)üksus rakendab selle muudatuse siis, kui ta rakendab IAS 1 (muudetud juunis 2011).

IAS 12 ***Tulumaks***

Lõige 77 muudetakse, lõige 77A jäetakse välja ja lõige 98B lisatakse.

77 Tavapärase tegevuse kasumi või kahjumiga seotud maksukulu (-tulu) esitatakse kasumi- ja muu koondkasumi aruandes (aruannetes) kasumi või kahjumi osana.

98B Dokumendiga *Muu koondkasumi objektide esitamine* (IAS 1 muudatused), välja antud juunis 2011, muudeti lõige 77 ja jäeti välja lõige 77A. (Majandus)üksus rakendab need muudatused siis, kui ta rakendab IAS 1 (muudetud juunis 2011).

IAS 20 ***Valitsusepoolse sihtfinantseerimise arvestamine ja valitsusepoolse abi avalikustamine***

Lõige 29 muudetakse, lõige 29A jäetakse välja ja lõige 46 lisatakse.

29 Tegevuskulude sihtfinantseerimine esitatakse kasumiaruandes kas eraldi või üldpealkirja, näiteks „Muu tulu” all; teise võimalusena lahutatakse see asjaomastest kuludest.

▼B

46 Dokumendiga *Muu koondkasumi objektide esitamine* (IAS 1 muudatused), välja antud juunis 2011, muudeti lõige 29 ja jäeti välja lõige 29A. (Majandus)üksus rakendab need muudatused siis, kui ta rakendab IAS 1 (muudetud juunis 2011).

IAS 21 ***Valuutakursside muutuste mõjud***

Lõige 39 muudetakse ja lõige 60H lisatakse.

39 Sellise (majandus)üksuse finantstulemus ja -seisund, mille arvestusvaluuta ei ole hüperinflatiivse majanduskeskkonna valuuta, arvestatakse ümber erinevasse esitusvaluutasse, kasutades järgmisi protseduure:

…

(b) tulud ja kulud kõikides esitatud kasumi- ja muu koondkasumi aruannetes (st kaasa arvatud võrdlusandmed) arvestatakse ümber tehingupäevadel kehtinud valuutakurssidega ja

(c) …

60H Dokumendiga *Muu koondkasumi objektide esitamine* (IAS 1 muudatused), välja antud juunis 2011, muudeti lõige 39. (Majandus)üksus rakendab selle muudatuse siis, kui ta rakendab IAS 1 (muudetud juunis 2011).

IAS 32 ***Finantsinstrumendid: esitamine***

Lõige 40 muudetakse ja lõige 97K lisatakse.

40 Kuludeks liigitatud dividendid võib esitada kasumi- ja muu koondkasumi aruandes (aruannetes) kas koos muudest kohustistest tulenevate intressidega või eraldi kirjel. Lisaks käesolevas standardis esitatud nõuetele kohaldatakse intresside ja dividendide avalikustamisele ka IAS 1 ja IFRS 7 nõudeid. Teatud olukorras – kuna intresside ja dividendide vahel on teatavad olulised erinevused näiteks maksustamisel – on soovitav need kasumi- ja muu koondkasumi aruandes (aruannetes) avalikustada eraldi. Tulumaksu mõju käsitlev teave avalikustatakse kooskõlas IAS 12-ga.

97K Dokumendiga *Muu koondkasumi objektide esitamine* (IAS 1 muudatused), välja antud juunis 2011, muudeti lõige 40. (Majandus)üksus rakendab selle muudatuse siis, kui ta rakendab IAS 1 (muudetud juunis 2011).

IAS 33 ***Aktsiakasum***

Lõiked 4A, 67A, 68A ja 73A muudetakse ning lõige 74D lisatakse.

4A Kui (majandus)üksus esitab kasumi või kahjumi objektid eraldiseisvas aruandes, nagu on kirjeldatud IAS 1 *Finantsaruannete esitamine* (muudetud 2011) lõikes 10A, esitab ta aktsiakasumi ainult selles eraldiseisvas aruandes.

67A Kui (majandus)üksus esitab kasumi või kahjumi objektid eraldiseisvas aruandes, nagu on kirjeldatud IAS 1 (muudetud 2011) lõikes 10A, esitab ta baasaktsiakasumi ja lahjendatud aktsiakasumi, nagu on nõutud lõigetes 66 ja 67, selles eraldiseisvas aruandes.

68A Kui (majandus)üksus esitab kasumi või kahjumi objektid eraldiseisvas aruandes, nagu on kirjeldatud IAS 1 (muudetud 2011) lõikes 10A, esitab ta baasaktsiakasumi ja lahjendatud aktsiakasumi lõpetatud tegevusvaldkondade suhtes, nagu on nõutud lõikes 68, selles eraldiseisvas aruandes või selle lisades.

▼B

73A Lõiget 73 rakendatakse ka (majandus)üksuse suhtes, mis lisaks baas- ja lahjendatud aktsiakasumile avalikustab summad aktsia kohta, kasutades muud kasumiaruandes esitatavat objekti kui käesolevas standardis nõutu.

74D Dokumendiga *Muu koondkasumi objektide esitamine* (IAS 1 muudatused), välja antud juunis 2011, muudeti lõiked 4A, 67A, 68A ja 73A. (Majandus)üksus rakendab need muudatused siis, kui ta rakendab IAS 1 (muudetud juunis 2011).

IAS 34 ***Vahefinantsaruandlus***

Lõiked 8, 8A, 11A ja 20 muudetakse ning lõige 51 lisatakse.

8 Vahefinantsaruanne sisaldab vähemalt järgmisi osasid:

…

(b) lühendatud kasumi- ja muu koondkasumi aruanne või aruanded;

(c) …

8A Kui (majandus)üksus esitab kasumi või kahjumi objektid eraldiseisvas aruandes, nagu on kirjeldatud IAS 1 (muudetud 2011) lõikes 10A, esitab ta lühendatud vaheinformatsiooni selles aruandes.

11A Kui (majandus)üksus esitab kasumi või kahjumi objektid eraldiseisvas aruandes, nagu on kirjeldatud IAS 1 (muudetud 2011) lõikes 10A, esitab ta baasaktsiakasumi ja lahjendatud aktsiakasumi selles aruandes.

20 Vahearuanded sisaldavad vahefinantsaruandeid (lühendatud või täismahus) järgmiste perioodide kohta:

…

(b) kasumi- ja muu koondkasumi aruanded käesoleva vahearuande perioodi kohta ning kumulatiivselt käesoleva majandusaasta algusest vahearuande bilansipäevani ja vahetult eelnenud majandusaasta võrdlevad kasumi- ja muu koondkasumi aruanded võrreldavate vahearuande perioodide kohta (perioodi kohta ja kumulatiivselt aasta algusest bilansipäevani). IAS 1 (muudetud 2011) kohaselt võib vahearuandes esitada iga perioodi kohta kasumi- ja muu koondkasumi aruande või aruanded.

51 Dokumendiga *Muu koondkasumi objektide esitamine* (IAS 1 muudatused), välja antud juunis 2011, muudeti lõiked 8, 8A, 11A ja 20. (Majandus)üksus rakendab need muudatused siis, kui ta rakendab IAS 1 (muudetud juunis 2011).

RAHVUSVAHELINE RAAMATUPIDAMISSTANDARD 19

Hüvitised töötajatele

EESMÄRK

1 Käesoleva standardi eesmärk on sätestada töötajate hüvitiste arvestus ja avalikustamine. Standardiga nõutakse, et (majandus)üksus kajastaks:

(a) kohustise, kui töötaja on olnud tööalases teenistuses, mille eest vastutasuks ta saab tulevikus töötajate hüvitisi; ja

(b) kulu, kui (majandus)üksus kasutab majanduslikku kasu, mis tuleneb töötaja tööalasest teenistusest, mille eest vastutasuks ta saab töötajate hüvitisi.

▼B

RAKENDUSALA

2 Tööandja rakendab käesolevat standardit kõikide töötajate hüvitiste arvestamisel, välja arvatud juhul, kui hüvitise suhtes rakendatakse IFRS 2 *Aktsiapõhine makse*.

3 Käesolev standard ei käsitle töötajate hüvitiste plaanide aruandlust (vt IAS 26 *Pensionihüvitiste plaanide arvestus ja aruandlus*).

4 Käesolevat standardit rakendatakse muu hulgas selliste töötajate hüvitiste suhtes, mis on ette nähtud:

(a) (majandus)üksuse ja üksikute töötajate, töötajate rühmade või nende esindajate vahel sõlmitud ametlike plaanide või muude ametlike kokkulepetega;

(b) õigusnormide või selle valdkonna suhtes kehtiva korraga, mille kohaselt (majandus)üksused peavad panustama riigi, osariigi, tööstusharu või muudesse mitut tööandjat hõlmavatesse plaanidesse; või

(c) sellise mitteametliku tavaga, millega kaasneb faktiline kohustus. Mitteametliku tavaga kaasneb faktiline kohustus siis, kui (majandus)üksusel ei ole reaalset alternatiivi töötajate hüvitiste maksmisele. Faktiline kohustus on näiteks olukorras, kus (majandus)üksuse mitteametliku tava muutmine kahjustab (majandus)üksuse ja töötajate vahelisi suhteid vastuvõetamatul viisil.

5 Töötajate hüvitised on muu hulgas järgmised:

(a) lühiajalised töötajate hüvitised, näiteks järgmised hüvitised, kui need makstakse eeldatavasti tervenisti välja 12 kuu jooksul pärast selle aastase aruandeperioodi lõppu, mil töötajad olid asjakohases tööalases teenistuses:

(i) palgad ja sotsiaalkindlustusmaksed;

(ii) iga-aastane tasustatav puhkus ja tasustatav haiguspuhkus;

(iii) kasumiosalus ja boonused ning

(iv) mitterahalised hüvitised (nt arstiabi, eluase, autod ning tasuta või subsideeritud kaubad või teenused) praegustele töötajatele;

(b) töösuhtejärgsed hüvitised, näiteks:

(i) pensionihüvitised (nt pensionid ja ühekordsed maksed pensionile jäämise korral) ja

(ii) muud töösuhtejärgsed hüvitised, näiteks töösuhtejärgne elukindlustus ja töösuhtejärgne arstiabi;

(c) muud pikaajalised töötajate hüvitised, näiteks:

(i) pikaajalised tasustatavad töölt puudumised, näiteks pikaajalise tööalase teenistuse eest antav puhkus või teadustööks võetav puhkus;

(ii) tähtpäevadega või muud pikaajalise tööalase teenistusega seotud hüvitised ja

(iii) pikaajalised invaliidsushüvitised ning

(d) töösuhte lõpetamise hüvitised.

6 Töötajate hüvitised on muu hulgas hüvitised, mis on ette nähtud töötajatele või nende ülalpeetavatele või soodustatud isikutele ning mis makstakse (või mille ulatuses pakutakse kaupa või teenust) kas otse töötajale, tema abikaasale, lastele või teistele ülalpeetavatele või muudele osapooltele, näiteks kindlustusandjatele.

▼B

7 Töötaja võib (majandus)üksusele teenuseid osutada täistööajaga, osalise tööajaga, alaliselt, juhuslikult või ajutiselt. Käesoleva standardi rakendamisel käsitatakse töötajatena ka direktoreid ja muid juhtivaid töötajaid.

MÕISTED

8 Käesolevas standardis kasutatakse järgmisi mõisteid järgmises tähenduses:

Töötajate hüvitiste mõiste

Töötajate hüvitised on igas vormis tasu, mida (majandus)üksus annab töötajatele vastutasuks nende tööalase teenistuse eest või töösuhte lõpetamise eest.

Lühiajalised töötajate hüvitised on töötajate hüvitised (muud kui töösuhte lõpetamise hüvitised), mis makstakse eeldatavasti tervenisti välja 12 kuu jooksul pärast selle aastase aruandeperioodi lõppu, mil töötajad olid asjakohases tööalases teenistuses.

Töösuhtejärgsed hüvitised on töötajate hüvitised (muud kui töösuhte lõpetamise hüvitised ja lühiajalised töötajate hüvitised), mis makstakse välja pärast töösuhte lõppu.

Muud pikaajalised töötajate hüvitised on kõik muud töötajate hüvitised peale lühiajaliste töötajate hüvitiste, töösuhtejärgsete hüvitiste ja töösuhte lõpetamise hüvitiste.

Töösuhte lõpetamise hüvitised on töötajate hüvitised, mida makstakse vastutasuks töösuhte lõpetamise eest, kui:

(a) (majandus)üksus otsustab lõpetada töösuhte töötajaga enne tavapärast pensionile jäämise kuupäeva või

(b) töötaja nõustub töösuhte lõpetamisega, saades vastutasuks hüvitised.

Plaanide liigitusega seotud mõisted

Töösuhtejärgsete hüvitiste plaanid on ametlikud või mitteametlikud kokkulepped, mille alusel (majandus)üksus maksab töösuhtejärgseid hüvitisi ühele või mitmele töötajale.

Kindlaksmääratud sissemaksetega plaanid on töösuhtejärgsete hüvitiste plaanid, mille puhul (majandus)üksus maksab kindlaksmääratud sissemaksed eraldi (majandus)üksusesse (fondi) ning tal ei ole juriidilist ega faktilist kohustust teha täiendavaid makseid, kui fondil ei ole piisavalt varasid, et maksta töötajale kõiki hüvitisi, mis on seotud tema tööalase teenistusega käesoleval perioodil ja eelnevatel perioodidel.

Kindlaksmääratud hüvitistega plaanid on töösuhtejärgsete hüvitiste plaanid, mis ei ole kindlaksmääratud sissemaksetega plaanid.

Mitut tööandjat hõlmavad plaanid on kindlaksmääratud sissemaksetega plaanid (muud kui riiklikud plaanid) või kindlaksmääratud hüvitistega plaanid (muud kui riiklikud plaanid), mille puhul:

(a) ühendatakse ühtsesse kogumisse varad, mis on saadud erinevatelt (majandus)üksustelt, mis ei ole ühise kontrolli all; ja

(b) kasutatakse neid varasid hüvitiste maksmiseks rohkem kui ühe (majandus)üksuse töötajatele põhimõttel, et sissemaksete ja hüvitiste suurused määratakse kindlaks olenemata (majandus)üksusest, kus asjaomased töötajad töötavad.

▼B

Kindlaksmääratud hüvitiste netokohustisega (netovaraga) seotud mõisted

Kindlaksmääratud hüvitiste netokohustis (netovara) on puudu- või ülejääk, mida on korrigeeritud, võttes arvesse vara ülemmäära piiravat mõju kindlaksmääratud hüvitiste netovarale.

Puudu- või ülejääk on:

(a) kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtus, millest on maha arvatud

(b) plaani varade (kui neid on) õiglane väärtus.

Vara ülemmäär on plaani tagasimaksetest või plaani tulevaste sissemaksete vähendustest saadava majandusliku kasu nüüdisväärtus.

Kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtus on töötajate käesoleva perioodi ja eelnevate perioodide tööalase teenistusega seotud kohustuste täitmiseks vajalike tulevaste eeldatavate maksete nüüdisväärtus plaani varasid maha arvamata.

Plaani varad on:

(a) pikaajaliste töötajate hüvitiste fondis olevad varad ja

(b) tingimustele vastavad kindlustuslepingud.

Pikaajaliste töötajate hüvitiste fondis olevad varad on varad (muud kui aruandva (majandus)üksuse emiteeritud mittevõõrandatavad finantsinstrumendid), mis:

(a) on sellises (majandus)üksuses (fondis), mis on aruandvast (majandus)üksusest juriidiliselt eraldiseisev ja eksisteerib üksnes selleks, et maksta või rahastada töötajate hüvitisi; ja

(b) on kasutatavad üksnes töötajate hüvitiste maksmiseks või rahastamiseks ega ole saadaval aruandva (majandus)üksuse võlausaldajatele (isegi mitte pankroti korral) ning mida ei tohi aruandvale (majandus)üksusele tagastada, välja arvatud juhul, kui:

(i) fondi ülejäänud varad on piisavad, et täita kõik asjakohase plaani või aruandva (majandus)üksuse kohustused, mis on seotud töötajate hüvitistega; või

(ii) varad tagastatakse aruandvale (majandus)üksusele, et talle hüvitada juba makstud töötajate hüvitised.

Tingimustele vastav kindlustusleping on kindlustusleping, (*) mille annab välja kindlustusandja, kes ei ole aruandva (majandus)üksusega seotud osapool (kooskõlas IAS 24-s *Seotud osapooli käsitleva teabe avalikustamine* esitatud määratlusega), kui lepingujärgsed laekumised:

(a) on kasutatavad üksnes kindlaksmääratud hüvitistega plaani kohaste töötajate hüvitiste maksmiseks või rahastamiseks ja

(*) Tingimustele vastav kindlustusleping ei ole tingimata IFRS 4-s *Kindlustuslepingud* määratletud kindlustusleping.

▼B

(b) ei ole saadaval aruandva (majandus)üksuse võlausaldajatele (isegi mitte pankroti korral) ja neid ei tohi maksta aruandvale (majandus)üksusele, välja arvatud juhul, kui:

(i) laekumised on seotud varade ülejäägiga, mida ei vajata kõikide asjakohaste töötajate hüvitistega seotud kohustuste täitmiseks; või

(ii) laekumised tagastatakse aruandvale (majandus)üksusele, et talle hüvitada juba makstud töötajate hüvitised.

Õiglane väärtus on summa, mille eest on teadlike, huvitatud ja sõltumatute osapoolte vahelises tehingus võimalik vahetada vara või arveldada kohustist.

Kindlaksmääratud hüvitiste maksumusega seotud mõisted

Tööalase teenistuse kulutus on:

(a) *jooksva tööalase teenistuse kulutus*, mis on kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtuse suurenemine, mis tuleneb töötaja tööalasest teenistusest käesoleval perioodil;

(b) *möödunud tööalase teenistuse kulutus*, mis on eelnevate perioodide tööalase teenistuse kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtuse muutus, mis tuleneb plaani muutmisest (kindlaksmääratud hüvitistega plaani kehtestamine, tühistamine või muutmine) või piiramisest ((majandus)üksus vähendab oluliselt plaaniga hõlmatud töötajate arvu); ja

(c) kasum või kahjum arvelduselt.

Kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) netointress on perioodi jooksul toimuv kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) muutus, mis tuleneb aja möödumisest.

Kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) ümberhindamised hõlmavad järgmist:

(a) aktuaarsed kasumid ja kahjumid;

(b) tulu plaani varadest, välja arvatud kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) netointressis sisalduvad summad; ja

(c) vara ülemmäära mõju muutus, välja arvatud kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) netointressis sisalduvad summad.

Aktuaarsed kasumid ja kahjumid on kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtuse muutused, mis tulenevad:

(a) kogemuspõhistest korrigeerimistest (varasemate aktuaarsete eelduste ja tegelikkuse erinevuste mõjust) ja

(b) aktuaarsete eelduste muutuste mõjust.

Tulu plaani varadest on plaani varadelt saadud intress, dividendid ja muud tulud ning plaani varade realiseeritud ja realiseerimata kasum ja kahjum, millest on maha arvatud:

(a) plaani varade haldamisega seotud kulud ja

(b) maksud, mida plaanilt tasuma peab, välja arvatud kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtuse mõõtmiseks kasutatavates aktuaarsetes eeldustes sisalduv maks.

▼B

Arveldus on tehing, millega kaotatakse kõik kindlaksmääratud hüvitistega plaani kohaselt ette nähtud edaspidised juriidilised või faktilised kohustused või osa neist, välja arvatud töötajatele või töötajate nimel hüvitiste maksmine, mis on kindlaks määratud plaani tingimustes ja sisaldub aktuaarsetes eeldustes.

LÜHIAJALISED TÖÖTAJATE HÜVITISED

9 Lühiajalised töötajate hüvitised hõlmavad järgmisi hüvitisi, kui need makstakse eeldatavasti tervenisti välja 12 kuu jooksul pärast selle aastase aruandeperioodi lõppu, mil töötajad olid asjakohases tööalases teenistuses:

(a) palgad ja sotsiaalkindlustusmaksed;

(b) iga-aastane tasustatav puhkus ja tasustatav haiguspuhkus;

(c) kasumiosalus ja boonused ning

(d) mitterahalised hüvitised (nt arstiabi, eluase, autod ning tasuta või subsideeritud kaubad või teenused) praegustele töötajatele.

10 (Majandus)üksus ei pea lühiajalist töötajate hüvitist ümber liigitama, kui (majandus)üksuse ootused arvelduse ajastuse suhtes muutuvad ajutiselt. Kui aga muutuvad hüvitise omadused (nt mitteakumuleeruv hüvitis muutub akumuleeruvaks hüvitiseks) või kui ootused arvelduse ajastuse suhtes muutuvad püsivalt, peab (majandus)üksus kaaluma, kas hüvitis vastab veel lühiajalise töötajate hüvitise määratlusele.

Kajastamine ja mõõtmine

Kõik lühiajalised töötajate hüvitised

11 Kui töötaja on arvestusperioodil olnud (majandus)üksuses tööalases teenistuses, kajastab (majandus)üksus kõnealuse teenistuse eest makstava lühiajalise töötajate hüvitise diskonteerimata summa:

(a) kohustisena (viitvõlana) pärast juba makstud summade mahaarvamist. Kui juba makstud summa ületab hüvitiste diskonteerimata summat, kajastab (majandus)üksus selle ülemäärase osa varana (ettemakstud kuluna) sellises ulatuses, milles kõnealuse ettemaksega kaasneb näiteks edaspidiste maksete vähendamine või raha tagasimaksmine;

(b) kuluna, välja arvatud juhul, kui muu IFRSiga nõutakse või lubatakse hüvitiste lisamist vara maksumusse (vt näiteks IAS 2 *Varud* ja IAS 16 *Materiaalsed põhivarad*).

12 Lõigetes 13, 16 ja 19 selgitatakse, kuidas (majandus)üksus peab rakendama lõiget 11 tasustatavate töölt puudumiste ning kasumiosaluse ja boonusskeemide kujul antavate lühiajaliste töötajate hüvitiste suhtes.

Lühiajalised tasustatavad töölt puudumised

13 (Majandus)üksus kajastab tasustatavate töölt puudumiste kujul antavate lühiajaliste töötaja hüvitistega seotud eeldatavad kulud lõike 11 kohaselt järgmiselt:

(a) akumuleeruvate tasustatavate töölt puudumiste korral siis, kui töötaja osutab teenust, mis suurendab tema õigust tasustatavatele töölt puudumistele tulevikus;

(b) mitteakumuleeruvate tasustatavate töölt puudumiste korral siis, kui puudumine aset leiab.

▼B

14 (Majandus)üksus võib maksta töötajale tasu erinevatel põhjustel aset leidnud puudumise korral, muu hulgas seoses puhkuse, haiguse või lühiajalise invaliidsuse, ema- või isapuhkuse, kohtukaasistujana tegutsemise ja sõjaväeteenistusega. Tasustatavate töölt puudumistega seotud õigused jagunevad kaheks:

(a) akumuleeruvad ja

(b) mitteakumuleeruvad.

15 Akumuleeruvad tasustatavad töölt puudumised on need, mida võib edasi lükata ja kasutada tulevastel perioodidel, kui käesoleva perioodi õigusi ei ole täielikult ära kasutatud. Akumuleeruvad tasustatavad töölt puudumised võivad olla garanteeritud (st töötajal on (majandus)üksusest lahkumisel õigus saada rahalist tasu kasutamata õiguste eest) või garanteerimata (kui töötajal ei ole (majandus)üksusest lahkumisel õigust saada rahalist tasu kasutamata õiguste eest). Kohustus tekib siis, kui töötaja osutab teenust, mis suurendab tema õigust tasustatavatele töölt puudumistele tulevikus. Kohustus kestab ja seda kajastatakse isegi juhul, kui tasustatavad töölt puudumised ei ole garanteeritud, kuigi võimalus, et töötaja võib lahkuda enne, kui on kasutanud akumuleeruvat mittegaranteeritud õigust, mõjutab kõnealuse kohustuse mõõtmist.

16 (Majandus)üksus mõõdab akumuleeruvate tasustatavate töölt puudumiste eeldatavat kulu lisasummana, mida (majandus)üksus aruandeperioodi lõpuks akumuleerunud kasutamata õigustest tulenevalt eeldatavasti maksab.

17 Eelmises lõikes sätestatud meetodi kohaselt mõõdetakse kohustust vastavalt lisamaksetele, mis eeldatavasti tulenevad üksnes asjaolust, et hüvitis akumuleerub. Paljudel juhtudel ei ole (majandus)üksusel vaja teha üksikasjalikke arvutusi hindamaks, et kasutamata tasustatavate töölt puudumistega seotud olulisi kohustusi ei eksisteeri. Näiteks haiguspuhkusega seotud kohustus on tõenäoliselt oluline üksnes siis, kui valitseb ametlik või mitteametlik arusaam, et kasutamata haiguspuhkust võidakse käsitada iga-aastase tasustatava puhkusena.

Lõikeid 16 ja 17 illustreeriv näide

(Majandus)üksusel on 100 töötajat, kellel on igal aastal õigus saada viie tööpäeva ulatuses tasustatavat haiguspuhkust. Kasutamata haiguspuhkust võib edasi lükata ühe kalendriaasta võrra. Haiguspuhkus võetakse kõigepealt käesoleva aasta õiguste arvelt ja seejärel eelmisel aastal edasi lükatud jäägi arvelt (LIFO). 31. detsembril 20X1 on keskmine kasutamata õigus kaks päeva töötaja kohta. (Majandus)üksus eeldab – tuginedes varasemale kogemusele, mille jätkumist eeldatakse ka tulevikus –, et 92 töötajat ei kasuta 20X2 aastal üle viie päeva tasustatavat haiguspuhkust ja ülejäänud kaheksa töötajat kasutavad igaüks keskmiselt kuus ja pool päeva.

(Majandus)üksus eeldab, et ta peab 31. detsembriks 20X1 akumuleerunud kasutamata õigustest tulenevalt maksma täiendavalt 12 haiguspäeva eest (kaheksale töötajale poolteist päeva igaühe kohta). Seepärast kajastab (majandus)üksus 12 haiguspäeva suuruse kohustise.

18 Mitteakumuleeruvaid tasustatavaid töölt puudumisi edasi ei kanta: need kaotavad kehtivuse, kui käesoleva perioodi õigusi ei ole täiel määral ära kasutatud, ning ei anna töötajale õigust saada (majandus)üksusest lahkumisel rahalist tasu kasutamata õiguste eest. See kehtib üldiselt haiguspuhkuse (niivõrd, kui minevikus kasutamata õigus ei suurenda edaspidiseid õigusi), ema- ja isapuhkuse ning kohtukaasistujana tegutsemise või sõjaväeteenistusega seotud tasustatavate töölt puudumiste korral. (Majandus)üksus ei kajasta kohustusi ega kulusid enne puudumise toimumist, sest tööalane teenistus ei suurenda hüvitise summat.

▼B

Kasumiosalus ja boonusskeemid

19 (Majandus)üksus kajastab kasumiosalusega ja boonuste maksmisega seotud eeldatavad kulud lõike 11 kohaselt üksnes siis, kui:

(a) (majandus)üksusel on minevikus toimunud sündmusest tulenev juriidiline või faktiline kohustus teha selliseid makseid ja

(b) kohustust on võimalik usaldusväärselt hinnata.

Kohustus eksisteerib üksnes siis, kui (majandus)üksusel ei ole reaalset alternatiivi makse tegemisele.

20 Mõne kasumiosaluse plaani kohaselt osalevad töötajad kasumi jagamises üksnes juhul, kui nad töötavad (majandus)üksuses kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul. Sellised plaanid tekitavad faktilise kohustuse, kuna töötajad osutavad teenust, mis suurendab makstavat summat juhul, kui nad jäävad (majandus)üksuse teenistusse selle kindlaksmääratud ajavahemiku lõpuni. Selliste faktiliste kohustuste mõõtmisel võetakse arvesse võimalust, et osa töötajaid lahkub kasumiosaluse makseid saamata.

Lõiget 20 illustreeriv näide

Kasumiosaluse plaan näeb ette, et (majandus)üksus maksab kindlaksmääratud osa oma aastakasumist töötajatele, kes on teenistuses olnud kogu aasta. Kui aasta jooksul ei lahku ükski töötaja, on aastane kasumiosaluse osa kokku 3 % kasumist. (Majandus)üksuse hinnangute kohaselt vähendab tööjõu voolavus makseid 2,5 %-ni kasumist.

(Majandus)üksus kajastab kohustise ja kulude suurusena 2,5 % kasumist.

21 (Majandus)üksusel ei pruugi olla juriidilist kohustust boonust maksta. Sellest hoolimata on mõnikord (majandus)üksustel tava maksta boonuseid. Sel juhul on (majandus)üksusel faktiline kohustus, kuna tal ei ole boonuse maksmisele reaalset alternatiivi. Sellise faktiliste kohustuse mõõtmisel võetakse arvesse võimalust, et osa töötajaid lahkub boonust saamata.

22 (Majandus)üksus saab kasumiosaluse plaani või boonusskeemi kohast juriidilist või faktilist kohustust usaldusväärselt hinnata siis ja ainult siis, kui:

(a) plaani ametlikud tingimused sisaldavad hüvitise suuruse määramise arvutusvalemit;

(b) (majandus)üksus määrab makstavate summade suuruse enne finantsaruannete avaldamise heakskiitmist või

(c) varasem kogemus annab selge ettekujutuse (majandus)üksuse faktilise kohustuse suurusest.

23 Kasumosaluse plaani ja boonusskeemi kohane kohustus tuleneb tööalasest teenistusest, mitte tehingutest (majandus)üksuse omanikega. Seepärast kajastab (majandus)üksus kasumiosaluse plaanide ja boonusskeemide väljaminekuid kuluna, mitte kasumi jagamisena.

24 Kui kasumiosalust ja boonuseid ei tule eeldatavasti tervenisti välja maksta 12 kuu jooksul pärast selle aastase aruandeperioodi lõppu, mil töötajad olid asjakohases tööalases teenistuses, käsitatakse neid makseid muude pikaajaliste töötajate hüvitistena (vt lõiked 153–158).

▼B

Avalikustamine

25 Kuigi käesolev standard ei nõua lühiajaliste töötajate hüvitiste konkreetset avalikustamist, võivad avalikustamist nõuda muud IFRSid. IAS 24 nõuab näiteks teabe avalikustamist juhtkonna võtmeisikutele makstavate töötajate hüvitiste kohta. IAS 1 *Finantsaruannete esitamine* nõuab töötajate hüvitistega seotud kulude avalikustamist.

TÖÖSUHTEJÄRGSED HÜVITISED: KINDLAKSMÄÄRATUD SISSEMAKSETEGA PLAANIDE JA KINDLAKSMÄÄRATUD HÜVITISTEGA PLAANIDE ERINEVUS

26 Töösuhtejärgsed hüvitised on muu hulgas näiteks järgmised:

(a) pensionihüvitised (nt pensionid ja ühekordsed maksed pensionile jäämise korral) ja

(b) muud töösuhtejärgsed hüvitised, näiteks töösuhtejärgne elukindlustus ja töösuhtejärgne arstiabi.

Kokkulepped, mille kohaselt (majandus)üksus maksab hüvitisi pärast töösuhte lõppemist, on töösuhtejärgsete hüvitiste plaanid. (Majandus)üksus rakendab käesolevat standardit kõikide selliste kokkulepete suhtes olenemata sellest, kas neis on ette nähtud eraldi (majandus)üksuse loomine, mis võtaks vastu sissemakseid ja maksaks hüvitisi.

27 Töösuhtejärgsete hüvitiste plaanid liigitatakse kindlaksmääratud sissemaksetega plaanideks või kindlaksmääratud hüvitistega plaanideks, olenevalt plaani majanduslikust olemusest, mis tuleneb selle peamistest tingimustest.

28 Kindlaksmääratud sissemaksetega plaanide puhul on (majandus)üksuse juriidiline või faktiline kohustus piiratud summaga, mida ta on nõus fondi sisse maksma. Töötajale makstava töösuhtejärgse hüvitise summa on seega kindlaks määratud nende sissemaksete summaga, mida (majandus)üksus (ja võib-olla ka töötaja) teeb töösuhtejärgsete hüvitiste plaani või kindlustusandjale, ning sissemaksetest tuleneva investeerimiskasumiga. Selle tulemusena kannab nii aktuaarset riski (et hüvitised osutuvad oodatust väiksemaks) kui ka investeerimisriski (et investeeritud vara on oodatud hüvitiste maksmiseks ebapiisav) töötaja.

29 (Majandus)üksuse kohustus ei ole piiratud summaga, mida ta on nõus fondi sisse maksma, näiteks siis, kui (majandus)üksusel on juriidiline või faktiline kohustus, mille aluseks on:

(a) plaanis rakendatav hüvitise määramise arvutusvalem, mis ei ole seotud üksnes sissemaksete suurusega ja nõuab, et (majandus)üksus teeks lisasissemakseid, kui varadest ei piisa plaanis rakendatava arvutusvalemi kohaste hüvitiste maksmiseks;

(b) plaani kaudu kaudselt või otseselt antud garantii sissemaksetelt saadava konkreetse tulu kohta või

(c) selline mitteametlik tava, millega kaasneb faktiline kohustus. Faktiline kohustus võib tekkida näiteks siis, kui (majandus)üksusel on olnud tavaks suurendada inflatsiooni hüvitamiseks endistele töötajatele makstavaid hüvitisi isegi siis, kui tal puudub selline juriidiline kohustus.

30 Kindlaksmääratud hüvitistega plaanide puhul:

(a) on (majandus)üksusel kohustus maksta kokkulepitud hüvitisi praegustele ja endistele töötajatele ning

▼B

(b) aktuaarset riski (et hüvitiste kulutused on oodatust suuremad) ja investeerimisriski kannab sisuliselt (majandus)üksus. Kui aktuaarsed või investeeringutega seotud tulemused on oodatust halvemad, võib (majandus)üksuse kohustus suureneda.

31 Lõigetes 32–49 selgitatakse kindlaksmääratud sissemaksetega plaanide ja kindlaksmääratud hüvitistega plaanide erinevust seoses mitut tööandjat hõlmavate plaanide, ühise kontrolli all olevate (majandus)üksuste vahel riske jagavate kindlaksmääratud hüvitistega plaanide, riiklike plaanide ja kindlustatud hüvitistega.

Mitut tööandjat hõlmavad plaanid

32 (Majandus)üksus liigitab mitut tööandjat hõlmavad plaanid kindlaksmääratud sissemaksetega plaanideks või kindlaksmääratud hüvitistega plaanideks vastavalt plaani tingimustele (võttes sealhulgas arvesse ametlikke tingimusi täiendavaid faktilisi kohustusi).

33 Välja arvatud juhul, kui rakendatakse lõiget 34, peab (majandus)üksus mitut tööandjat hõlmavas plaanis osalemise korral:

(a) arvestama oma proportsionaalse osa sellest kindlaksmääratud hüvitiste kohustusest, plaani varadest ja plaaniga seotud kulutustest samamoodi nagu mis tahes muu kindlaksmääratud hüvitistega plaani puhul ja

(b) avalikustama lõigetes 135–148 (välja arvatud lõike 148 punktis d) nõutud teabe.

34 Kui puudub piisav teave selleks, et kasutada mitut tööandjat hõlmava kindlaksmääratud hüvitistega plaani korral kindlaksmääratud hüvitiste arvestust, peab (majandus)üksus:

(a) pidama plaani üle arvestust lõigete 51 ja 52 kohaselt, nagu see oleks kindlaksmääratud sissemaksetega plaan; ja

(b) avalikustama lõikes 148 nõutud teabe.

35 Mitut tööandjat hõlmav kindlaksmääratud hüvitistega plaan on näiteks selline, kus:

(a) plaani rahastatakse jooksvalt („pay-as-you-go” põhimõttel): sissemaksete suurus määratakse selline, mis on ootuspäraselt piisav sama perioodi jooksul maksmisele kuuluvate hüvitiste väljamaksmiseks, ja käesoleval perioodil väljateenitud tulevased hüvitised makstakse välja tulevastest sissemaksetest; ja

(b) töötajate hüvitised määratakse kindlaks nende tööalase teenistuse kestuse põhjal ning osalevatel (majandus)üksustel ei ole reaalseid võimalusi plaanist välja astuda, tegemata sissemaksu nende hüvitiste jaoks, mille töötajad on plaanist väljaastumise kuupäevaks välja teeninud. Selline plaan tekitab (majandus)üksusele aktuaarse riski: kui aruandeperioodi lõpuks juba välja teenitud hüvitiste lõplik kulu on oodatust suurem, peab (majandus)üksus suurendama oma sissemakseid või veenma töötajaid nõustuma hüvitiste vähendamisega. Seepärast on tegemist kindlaksmääratud hüvitistega plaaniga.

36 Kui mitut tööandjat hõlmava kindlaksmääratud hüvitistega plaani kohta on piisavalt teavet, arvestab (majandus)üksus oma proportsionaalse osa kindlaksmääratud hüvitiste kohustusest, plaani varadest ja plaaniga seotud töösuhtejärgsetest hüvitistest samamoodi nagu mis tahes muu kindlaksmääratud hüvitistega plaani puhul. Mõnikord ei ole (majandus)üksusel siiski võimalik määrata arvestuses piisava usaldusväärsusega kindlaks oma osa plaani finantsseisundis ja -tulemuses. See võib juhtuda siis, kui:

▼B

(a) plaanist tulenevad osalevatele (majandus)üksustele aktuaarsed riskid, mis on seotud teiste (majandus)üksuste praeguste ja endiste töötajatega ning mille tulemusel puudub järjekindel ja usaldusväärne alus kohustuse, plaani varade ja plaaniga seotud kulutuste jaotamiseks plaanis osalevate (majandus)üksuste vahel; või

(b) (majandus)üksusel ei ole plaani kohta piisavalt teavet, mis vastaks käesoleva standardi nõuetele.

Sel juhul peab (majandus)üksus selle plaani üle arvestust, nagu oleks tegemist kindlaksmääratud sissemaksetega plaaniga, ja avalikustab lõikes 148 nõutud teabe.

37 Mitut tööandjat hõlmava plaani ja selles osalejate vahel võib olla lepingupõhine kokkulepe, millega määratakse kindlaks, kuidas plaani ülejääk jaotatakse osalejatele (või kuidas puudujääki rahastatakse). Sellise kokkuleppe alusel mitut tööandjat hõlmavas plaanis osaleja, kes peab lõike 34 kohaselt plaani üle arvestust kindlaksmääratud sissemaksetega plaanina, kajastab lepingupõhisest kokkuleppest tulenevat vara või kohustist ja kasumiaruandes vastavat kulu või tulu.

Lõiget 37 illustreeriv näide(*)

(Majandus)üksus osaleb mitut tööandjat hõlmavas kindlaksmääratud hüvitistega plaanis, mille puhul ei koostata plaani hindamisi IAS 19 alusel. Seepärast peab ta selle plaani üle arvestust kindlaksmääratud sissemaksetega plaanina. Rahastamishinnangust, mis ei põhine IAS 19-l, nähtub plaani 100 miljoni VÜ suurune puudujääk. Plaanis on selles osalevate tööandjatega lepingu alusel kokku lepitud sissemaksete graafik, mis kõrvaldab puudujäägi järgmise viie aasta jooksul. (Majandus)üksuse lepingupõhine sissemaksete kogusumma on 8 miljonit VÜ-d.

(Majandus)üksus kajastab kohustise nende sissemaksete ulatuses, mida on korrigeeritud raha ajaväärtusega, ning vastava kulu kasumiaruandes.

38 Mitut tööandjat hõlmavad plaanid erinevad ühiselt hallatavatest plaanidest. Ühiselt hallatav plaan on lihtsalt mitmest ühe tööandja plaanist koosnev kogum, mis võimaldab selles osalevatel tööandjatel ühendada oma varad investeerimise eesmärkidel ning vähendada investeeringute juhtimise ja haldamisega seotud kulusid, kuid milles eri tööandjate osad hoitakse eraldi, et kasutada neid üksnes nende endi töötajate hüvanguks. Ühiselt hallatavad plaanid ei tekita erilisi arvestusprobleeme, sest teave on hõlpsasti kättesaadav, võimaldades käsitleda neid samal viisil nagu muid ühe tööandja plaane, ning kuna sellised plaanid ei tekita osalevatele (majandus)üksustele aktuaarseid riske, mis on seotud teiste (majandus)üksuste praeguste või endiste töötajatega. Käesolevas standardis sätestatud mõistete kohaselt liigitab majandusüksus ühiselt hallatavad plaanid kindlaksmääratud sissemaksetega plaanideks või kindlaksmääratud hüvitistega plaanideks vastavalt plaani tingimustele (võttes sealhulgas arvesse ka ametlikke tingimusi täiendavaid faktilisi kohustusi).

39 Kui (majandus)üksus otsustab, millal kajastada ja kuidas mõõta mitut tööandjat hõlmava kindlaksmääratud hüvitistega plaani likvideerimisega seotud kohustist või (majandus)üksuse tagasitõmbumist mitut tööandjat hõlmavast kindlaksmääratud hüvitistega plaanist, rakendab ta IAS 37-t *Eraldised, tingimuslikud kohustised ja tingimuslikud varad*.

(*) Käesolevas standardis on rahasummad väljendatud valuutaühikutes (VÜ).

▼B

Kindlaksmääratud hüvitistega plaanid, mille puhul riskid on jagatud ühise kontrolli all olevate (majandus)üksuste vahel

40 Kindlaksmääratud hüvitistega plaanid, mille puhul riskid on jagatud ühise kontrolli all olevate (majandus)üksuste vahel, näiteks ema- ja tütarettevõtjate vahel, ei ole mitut tööandjat hõlmavad plaanid.

41 Sellises plaanis osalev (majandus)üksus hangib plaani kui terviku kohta teavet, mida on mõõdetud kooskõlas käesoleva standardiga plaani kui terviku suhtes kehtivate eelduste alusel. Kui on olemas lepingupõhine kokkulepe või kehtestatud meetodid käesoleva standardi kohaselt kajastatud plaani kui terviku suhtes kindlaksmääratud hüvitiste netomaksumuse sissenõudmiseks üksikutelt kontserni (majandus)üksustelt, kajastab (majandus)üksus sellist sissenõutud kindlaksmääratud hüvitiste netomaksumust oma eraldiseisvates finantsaruannetes. Sellise kokkuleppe või selliste meetodite puudumise korral kajastatakse kindlaksmääratud hüvitiste netomaksumus kontserni selle (majandus)üksuse eraldiseisvates finantsaruannetes, mis on plaani suhtes juriidiliselt spondeeriv tööandja. Ülejäänud kontserni (majandus)üksused peavad oma eraldiseisvates finantsaruannetes kajastama kulutuse, mis vastab nende poolt perioodi eest tasutavale sissemaksele.

42 Sellises plaanis osalemine on kontserni iga eraldiseisva (majandus)üksuse jaoks seotud osapoolte vaheline tehing. Seepärast avalikustab iga (majandus)üksus oma eraldiseisvates finantsaruannetes lõikes 149 nõutud teavet.

Riiklikud plaanid

43 (Majandus)üksus arvestab riiklikke plaane samamoodi kui mitut tööandjat hõlmavaid plaane (vt lõiked 32–39).

44 Riiklikud plaanid on loodud seaduse alusel ja neid rakendatakse kõikide (majandus)üksuste suhtes (või kõikide konkreetse kategooria, näiteks konkreetsesse majandusharru kuuluvate (majandus)üksuste suhtes) ning neid juhivad riikide valitsused või kohalikud omavalitsused või muud asutused (näiteks selleks otstarbeks loodud sõltumatud ametid), mis ei ole aruandva (majandus)üksuse kontrolli või mõju all. Teatavad (majandus)üksuse loodud plaanid näevad ette nii kohustuslikke hüvitisi, mis asendavad hüvitisi, mida muidu oleks taganud riiklikud plaanid, kui ka täiendavaid vabatahtlikke hüvitisi. Sellised plaanid ei ole riiklikud plaanid.

45 Riiklikud plaanid on olemuselt kindlaksmääratud hüvitistega või kindlaksmääratud sissemaksetega plaanid, olenevalt plaaniga ette nähtud (majandus)üksuse kohustusest. Paljusid riiklikke plaane rahastatakse jooksvalt („pay-as-you-go” põhimõttel): sissemaksete suurus määratakse selline, mis on ootuspäraselt piisav kõnealuse perioodi jooksul maksmisele kuuluvate hüvitiste väljamaksmiseks, ja käesoleval perioodil väljateenitud tulevased hüvitised makstakse välja tulevastest sissemaksetest. Sellest hoolimata ei ole (majandus)üksusel enamiku riiklike plaanide kohaselt juriidilist ega faktilist kohustust neid tulevasi hüvitisi maksta; (majandus)üksuse ainus kohustus on õigeaegselt maksta sissemaksed ning kui riikliku plaani alla kuuluvad isikud ei ole enam (majandus)üksuse teenistuses, ei ole tal kohustust maksta oma töötajate eelnevate aastate jooksul väljateenitud hüvitisi. Sel põhjusel on riiklikud plaanid üldiselt kindlaksmääratud sissemaksetega plaanid. Kui riiklik plaan on siiski kindlaksmääratud hüvitistega plaan, rakendab (majandus)üksus lõikeid 32–39.

▼B

Kindlustatud hüvitised

46 (Majandus)üksus võib maksta töösuhtejärgsete hüvitiste plaani rahastamiseks kindlustusmakseid. (Majandus)üksus käsitab selliseid plaane kindlaksmääratud sissemaksetega plaanidena, välja arvatud juhul, kui (majandus)üksusel on (otseselt või plaani kaudu kaudselt) juriidiline või faktiline kohustus:

(a) maksta töötajate hüvitisi otse nende tähtajal või

(b) maksta täiendavaid summasid, kui kindlustusandja ei maksa kõiki tulevasi töötajate hüvitisi, mis on seotud tööalase teenistusega käesoleval perioodil ja eelnevatel perioodidel.

Kui (majandus)üksusel on selline juriidiline või faktiline kohustus, käsitab ta kõnealust plaani kindlaksmääratud hüvitistega plaanina.

47 Kindlustuslepinguga tagatud hüvitised ei pea olema otseselt või automaatselt seotud (majandus)üksuse kohustusega maksta töötajate hüvitisi. Kindlustuslepinguid sisaldavate töösuhtejärgsete hüvitiste plaanide puhul kehtib arvestuse ja rahastamise vahel samasugune eristus nagu muude rahastatavate plaanide puhul.

48 Kui (majandus)üksus rahastab töösuhtejärgsete hüvitiste kohustust läbi sellise kindlustuslepingu maksete, mille kohaselt (majandus)üksusel on (kas otseselt, plaani kaudu kaudselt, tulevaste kindlustusmaksete määramise mehhanismi kaudu või seotud osapoole ja kindlustusandja suhte kaudu) juriidiline või faktiline kohustus, ei tähenda kindlustusmaksete tasumine kindlaksmääratud sissemaksetega kokkuleppe teket. Sellest tuleneb, et (majandus)üksus:

(a) arvestab tingimustele vastavat kindlustuslepingut plaani varana (vt lõige 8) ja

(b) kajastab muid kindlustuslepinguid kompensatsiooni saamise õigusena (kui lepingud vastavad lõikes 116 sätestatud kriteeriumile).

49 Kui kindlustusleping on konkreetse plaanis osaleja või plaanis osalejate rühma nimel ning (majandus)üksusel puudub juriidiline ja faktiline kohustus katta kindlustuslepingust tulenevaid kahjusid, ei ole (majandus)üksusel kohustust maksta töötajatele hüvitisi ja hüvitiste maksmise eest vastutab üksnes kindlustusandja. Selliste lepingute kohaselt kindlaksmääratud kindlustusmaksete tasumine on oma olemuselt pigem töötajate hüvitiste maksmise kohustuse täitmine, mitte kohustuse täitmiseks tehtav investeering. Sellest tulenevalt ei ole (majandus)üksusel enam vara ega kohustist. Seepärast käsitab (majandus)üksus kõiki selliseid makseid kindlaksmääratud sissemaksetega plaanide sissemaksetena.

TÖÖSUHTEJÄRGSED HÜVITISED: KINDLAKSMÄÄRATUD SISSEMAKSETEGA PLAANID

50 Kindlaksmääratud sissemaksetega plaanide arvestus on lihtne, sest aruandva (majandus)üksuse kohustuse suurus igal perioodil on määratud sel perioodil sissemakstavate summadega. Sellest tulenevalt ei nõuta kohustuse või kulu mõõtmiseks aktuaarseid eeldusi ning puuduvad võimalused aktuaarse kasumi või kahjumi tekkeks. Lisaks sellele mõõdetakse kohustusi diskonteerimata kujul, välja arvatud juhul, kui neid ei tule eeldatavasti tervenisti välja maksta 12 kuu jooksul pärast selle aastase aruandeperioodi lõppu, mil töötajad olid asjakohases tööalases teenistuses.

Kajastamine ja mõõtmine

51 Kui töötaja on perioodi jooksul olnud (majandus)üksuses tööalases teenistuses, kajastab (majandus)üksus kõnealuse teenistuse eest kindlaksmääratud sissemaksetega plaani tehtavat makset:

▼B

(a) kohustisena (viitvõlana) pärast juba tehtud sissemaksete mahaarvamist. Kui juba tehtud sissemakse ületab enne aruandeperioodi lõppu osutatud tööalase teenuse eest makstavat summat, kajastab (majandus)üksus selle ülemäärase osa varana (ettemakstud kuluna) sellises ulatuses, milles kõnealuse ettemaksega kaasneb näiteks edaspidiste maksete vähendamine või raha tagasimaksmine;

(b) kuluna, välja arvatud juhul, kui muu IFRSiga nõutakse või lubatakse sissemaksete lisamist vara maksumusse (vt nt IAS 2 ja IAS 16).

52 Kui kindlaksmääratud sissemaksetega plaani sissemakseid ei tule eeldatavasti tervenisti tasuda 12 kuu jooksul pärast selle aastase aruandeperioodi lõppu, mil töötajad olid asjakohases tööalases teenistuses, diskonteeritakse need sissemaksed, kasutades lõikes 83 sätestatud diskontomäära.

Avalikustamine

53 (Majandus)üksus avalikustab summad, mis on kajastatud kindlaksmääratud sissemaksetega plaanide kuluna.

54 Kui IAS 24 seda nõuab, avalikustab (majandus)üksus teabe kindlaksmääratud sissemaksetega plaanidesse juhtkonna võtmeisikute eest tehtavate sissemaksete kohta.

TÖÖSUHTEJÄRGSED HÜVITISED: KINDLAKSMÄÄRATUD HÜVITISTEGA PLAANID

55 Kindlaksmääratud hüvitistega plaanide arvestus on keeruline, sest kohustuse ja kulu mõõtmiseks nõutakse aktuaarseid eeldusi ning on olemas võimalus aktuaarse kasumi või kahjumi tekkeks. Lisaks sellele mõõdetakse kohustusi diskonteeritult, kuna need võidakse arveldada mitu aastat pärast seda, mil töötajad olid asjakohases tööalases teenistuses.

Kajastamine ja mõõtmine

56 Kindlaksmääratud hüvitistega plaanid võivad olla eelnevalt rahastamata või neid rahastatakse tervikuna või osaliselt sissemaksetest, mida (majandus)üksus ja mõnikord selle töötajad tasuvad (majandus)üksusele või fondile, mis on aruandvast (majandus)üksusest juriidiliselt eraldiseisev ja millest makstakse töötajate hüvitisi. Eelnevalt rahastatud hüvitiste tähtaegne väljamaksmine sõltub nii fondi finantsseisundist ja selle investeeringute tasuvusest kui ka (majandus)üksuse suutlikkusest ja soovist korvata fondi varade võimalikud puudujäägid. Seepärast vastutab (majandus)üksus sisuliselt plaaniga seotud aktuaarsete ja investeerimisriskide eest. Sellest tulenevalt ei pea kindlaksmääratud hüvitistega plaani kulu kajastav summa olema tingimata võrdne selle perioodi eest tehtavate sissemaksete summaga.

57 Kindlaksmääratud hüvitistega plaanide arvestuse etapid on järgmised:

(a) puudu- või ülejäägi kindlaksmääramine. See hõlmab järgmist:

(i) aktuaarse meetodi, st ühiku kohustuste projektsiooni meetodi kasutamine, et hinnata usaldusväärselt (majandus)üksuse lõplikku kulutust seoses hüvitisega, mille töötajad on välja teeninud käesoleva perioodi ja eelnevate perioodide tööalase teenistuse eest (vt lõiked 67–69). Selleks peab (majandus)üksus otsustama, kui suur hüvitis määratakse käesoleva perioodi ja eelnevate perioodide tööalase teenistuse eest (vt lõiked 70–74), ning andma hinnangu (määrama aktuaarsed eeldused) demograafilistele muutujatele (nt tööjõu voolavus ja suremus) ja finantsilistele muutujatele (nt tulevane palgatõus ja ravikulud), mis mõjutavad hüvitistega seotud kulutusi (vt lõiked 75–98);

▼B

(ii) kõnealuse hüvitise diskonteerimine, et määrata kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtus ja jooksva tööalase teenistuse kulutus (vt lõiked 67–69 ja 83–86);

(iii) plaani varade õiglase väärtuse mahaarvamine (vt lõiked 113–115) kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtusest;

(b) kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) kindlaksmääramine punkti a kohaselt kindlaksmääratava puudu- või ülejäägina, mida on korrigeeritud vastavalt vara ülemmäära piirava mõjuga kindlaksmääratud hüvitiste netovarale (vt lõige 64);

(c) kasumiaruandes kajastatavate summade kindlaksmääramine:

(i) jooksva tööalase teenistuse kulutus (vt lõiked 70–74);

(ii) möödunud tööalase teenistuse kulutus ning kasum või kahjum arvelduselt (vt lõiked 99–112);

(iii) kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) netointress (vt lõiked 123–126);

(d) muu koondkasumina kajastatavate kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) ümberhindamiste kindlaksmääramine, mis hõlmab järgmist:

(i) aktuaarsed kasumid või kahjumid (vt lõiked 128 ja 129);

(ii) tulu plaani varadest, välja arvatud kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) netointressis sisalduvad summad (vt lõige 130); ja

(iii) vara ülemmäära mõju muutused (vt lõige 64), välja arvatud kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) netointressis sisalduvad summad.

Kui (majandus)üksusel on mitu kindlaksmääratud hüvitistega plaani, teeb (majandus)üksus kirjeldatud toiminguid iga olulise plaani suhtes eraldi.

58 (Majandus)üksus määrab kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) kindlaks piisavalt korrapäraselt, nii et finantsaruannetes kajastatavad summad ei erineks oluliselt aruandeperioodi lõpul kindlaksmääratavatest summadest.

59 Käesolev standard soovitab, kuid ei nõua, et (majandus)üksus kaasaks kõikide oluliste töösuhtejärgsete hüvitiste kohustuste mõõtmisesse professionaalse aktuaari. (Majandus)üksus võib praktilistel kaalutlustel paluda, et professionaalne aktuaar hindaks kohustust üksikasjalikult enne aruandeperioodi lõppu. Sellise hindamise tulemusi ajakohastatakse siiski enne aruandeperioodi lõppu toimunud oluliste tehingute ja muude asjaolude olulise muutumise (sealhulgas turuhindade ja intressimäärade muutus) põhjal.

60 Mõnikord võib hinnangute, keskmiste ja lihtsustatud arvutuste kasutamine anda käesolevas standardis kirjeldatud üksikasjalike arvutuste tulemusele lähedase usaldusväärse tulemuse.

▼B

Faktiliste kohustuste arvestus

61 (Majandus)üksus arvestab nii kindlaksmääratud hüvitistega plaani ametlikest tingimustest tulenevat juriidilist kohustust kui ka kõiki (majandus)üksuse mitteametlikust tavast tulenevaid faktilisi kohustusi. Mitteametliku tavaga kaasneb faktiline kohustus siis, kui (majandus)üksusel ei ole töötajate hüvitiste maksmisele reaalset alternatiivi. Faktiline kohustus on näiteks olukorras, kui (majandus)üksuse mitteametliku tava muutmine kahjustaks (majandus)üksuse ja töötajate vahelisi suhteid vastuvõetamatul viisil.

62 Kindlaksmääratud hüvitistega plaani ametlikud tingimused võivad lubada (majandus)üksusel plaaniga ette nähtud kohustuse täitmise lõpetada. Tavaliselt on (majandus)üksusel siiski raske plaaniga ette nähtud kohustust (maksmata) lõpetada, kui ta soovib töötajaskonda säilitada. Seepärast eeldatakse töösuhtejärgsete hüvitiste arvestamisel vastupidiste tõendite puudumisel, et (majandus)üksus, mis hetkel selliseid hüvitisi lubab, jätkab nende maksmist töötajate töövõimelise eluea jooksul.

Finantsseisundi aruanne

63 (Majandus)üksus kajastab kindlaksmääratud hüvitiste netokohustist (netovara) finantsseisundi aruandes.

64 Kui (majandus)üksuse kindlaksmääratud hüvitistega plaanil on ülejääk, mõõdab ta kindlaksmääratud hüvitiste netovara summas, mis on madalam järgmistest:

(a) kindlaksmääratud hüvitistega plaani ülejääk ja

(b) vara ülemmäär, mis määratakse kindlaks lõikes 83 sätestatud diskontomäära kasutades.

65 Kindlaksmääratud hüvitiste netovara võib tekkida siis, kui kindlaksmääratud hüvitistega plaan on ülerahastatud või kui on tekkinud aktuaarsed kasumid. Sel juhul kajastab (majandus)üksus kindlaksmääratud hüvitiste netovara, sest:

(a) (majandus)üksus kontrollib ressurssi, mis tähendab, et ta võib kasutada ülejääki uute hüvitiste loomiseks;

(b) kõnealune kontroll on tekkinud varasemate sündmuste ((majandus)üksuse tehtud sissemaksed ja töötaja tööalane teenistus) tulemusena ja

(c) (majandus)üksuse käsutuses on tulevane majanduslik kasu tulevaste sissemaksete vähendusena või rahalise tagasimaksena kas otseselt (majandus)üksusele või kaudselt teisele plaanile, milles on puudujääk. Vara ülemmäär on selle tulevase kasu nüüdisväärtus.

Kajastamine ja mõõtmine: kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtus ja jooksva tööalase teenistuse kulutus

66 Kindlaksmääratud hüvitistega plaani lõplikku kulutust võivad mõjutada paljud muutujad, näiteks lõplikud palgad, tööjõu voolavus ja suremus, töötajate sissemaksed ja ravikulude suundumused. Plaani lõplik kulutus ei ole teada ja tõenäoliselt kestab see teadmatus pikka aega. Töösuhtejärgsete hüvitiste kohustuse nüüdisväärtuse ja sellega seotud jooksva tööalase teenistuse kulutuse mõõtmiseks on vaja:

(a) rakendada aktuaarset hindamismeetodit (vt lõiked 67–69);

(b) määrata tööalase teenistuse perioodide suhtes hüvitised (vt lõiked 70–74) ja

(c) määrata aktuaarsed eeldused (vt lõiked 75–98).

▼B

Aktuaarne hindamismeetod

67 (Majandus)üksus kasutab ühiku kohustuste projektsiooni meetodit, et leida kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtus ja sellega seotud jooksva tööalase teenistuse kulutus ning vajaduse korral möödunud tööalase teenistuse kulutus.

68 Ühiku kohustuste projektsiooni meetodi (mõnikord nimetatud ka teenistusega proportsionaalselt kogunenud edasilükatud hüvitise meetodiks või hüvitis/tööaastad-meetodiks) kohaselt tekitab iga tööalase teenistuse periood lisaühiku hüvitise saamiseks (vt lõiked 70–74) ja lõpliku kohustuse saamiseks mõõdetakse iga ühikut eraldi (vt lõiked 75–98).

Lõiget 68 illustreeriv näide

Tööalase teenistuse lõppemisel makstakse ühekordse maksena hüvitis, mille suurus on 1 % iga tööalase teenistuse aasta lõplikust palgast. Esimesel aastal on palk 10 000 VÜ-d ja eeldatakse, et see tõuseb igal aastal 7 % (kumulatiivselt). Kasutatav diskontomäär on 10 % aastas. Järgmine tabel näitab, kuidas kujuneb kohustus töötaja kohta, kes peaks lahkuma viienda aasta lõpus, oletades et aktuaarsed eeldused ei muutu. Lihtsuse huvides jäetakse käesolevast näitest välja täiendavad korrigeerimised, mis on vajalikud arvestamaks võimalust, et töötaja võib (majandus)üksusest lahkuda ka varem või hiljem.

Aasta	*1*	*2*	*3*	*4*	*5*
	VÜ	*VÜ*	*VÜ*	*VÜ*	*VÜ*
Hüvitis on määratud:					
— *eelmiste aastate eest*	*0*	*131*	*262*	*393*	*524*
— *käesoleva aasta eest (1 % lõplikust palgast)*	*131*	*131*	*131*	*131*	*131*
— *käesoleva aasta ja eelmiste aastate eest*	*131*	*262*	*393*	*524*	*655*
Kohustus aasta alguses	—	*89*	*196*	*324*	*476*
Intress 10 %	—	*9*	*20*	*33*	*48*
Jooksva tööalase teenistuse kulutus	*89*	*98*	*108*	*119*	*131*
Kohustus aasta lõpus	*89*	*196*	*324*	*476*	*655*

Märkus:

1 Kohustus aasta alguses on eelmiste aastate suhtes määratud hüvitise nüüdisväärtus.

2 Jooksva tööalase teenistuse kulutus on käesoleva aasta suhtes määratud hüvitise nüüdisväärtus.

3 Kohustus aasta lõpus on käesoleva aasta ja eelmiste aastate suhtes määratud hüvitise nüüdisväärtus.

69 (Majandus)üksus diskonteerib kogu töösuhtejärgsete hüvitiste kohustuse isegi siis, kui osa kohustusest kuulub täitmisele 12 kuu jooksul pärast aruandeperioodi.

▼B

Hüvitiste sidumine tööalase teenistuse perioodidega

70 Kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtuse ja sellega seotud jooksva tööalase teenistuse kulutuse ning vajaduse korral möödunud tööalase teenistuse kulutuse kindlaksmääramisel määrab (majandus)üksus tööalase teenistuse perioodidele vastavad hüvitised kindlaks plaanis rakendatavast hüvitiste määramise arvutusvalemist lähtuvalt. Kui aga töötaja hilisemate aastate tööalase teenistusega kaasneb hüvitise oluline suurenemine võrreldes varasemate aastatega, määrab (majandus)üksus hüvitise lineaarselt, alates:

(a) kuupäevast, mil töötaja tööalane teenistus annab esimest korda õiguse plaaniga ette nähtud hüvitisi saada (olenemata sellest, kas hüvitise saamine sõltub töösuhte jätkumisest), kuni

(b) kuupäevani, mil töötaja edaspidine tööalane teenistus ei too kaasa plaaniga ette nähtud tulevaste hüvitiste olulist suurenemist muul viisil kui tulevaste palgatõusudega.

71 Ühiku kohustuste projektsiooni meetod nõuab, et (majandus)üksus määraks hüvitised käesoleva perioodi suhtes (et määrata kindlaks jooksva tööalase teenistuse kulutus) ning käesoleva perioodi ja eelnevate perioodide suhtes (et määrata kindlaks kindlaksmääratud hüvitiste kohustuste nüüdisväärtus). (Majandus)üksus määrab hüvitised nende perioodide suhtes, mil tekib kohustus maksta töösuhtejärgseid hüvitisi. See kohustus tekib siis, kui töötajad osutavad teenuseid vastutasuks töösuhtejärgsete hüvitiste eest, mida (majandus)üksus kavatseb maksta tulevastel aruandeperioodidel. Aktuaarsed meetodid võimaldavad (majandus)üksusel mõõta seda kohustust piisava usaldusväärsusega, et õigustada kohustise kajastamist.

Lõiget 71 illustreerivad näited

1 Kindlaksmääratud hüvitistega plaan näeb pensionile jäämise puhul ette ühekordse summana hüvitise 100 VÜ-d iga tööaasta eest.

Hüvitis suurusega 100 VÜ-d määratakse iga aasta suhtes. Jooksva tööalase teenistuse kulutus on 100 VÜ nüüdisväärtus. Kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtus on 100 VÜ nüüdisväärtus korrutatuna kuni aruandeperioodi lõpuni teenistuses oldud aastate arvuga.

Kui hüvitis tuleb välja maksta kohe pärast töötaja lahkumist (majandus)üksusest, võetakse jooksva tööalase teenistuse kulutuse ja kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtuse määramisel arvesse kuupäeva, mil töötaja eeldatavasti (majandus)üksusest lahkub. Seega on need summad diskonteerimise mõjul väiksemad kui juhul, mil töötaja oleks lahkunud aruandeperioodi lõpul.

2 Plaan näeb ette igakuise pensioni suurusega 0,2 % iga tööaasta lõplikust palgast. Pensioni makstakse alates 65aastaseks saamisest.

Iga tööaasta suhtes määratakse hüvitis, mis on võrdne sellise igakuise pensioni nüüdisväärtusega eeldataval pensionile jäämise päeval, mille suurus on 0,2 % hinnangulisest lõplikust palgast ja mida makstakse eeldatavasti pensionile jäämise päevast kuni eeldatava surmani. Jooksva tööalase teenistuse kulutus on selle hüvitise nüüdisväärtus. Kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtus on lõplikust palgast 0,2 % suuruste igakuiste pensionimaksete nüüdisväärtus korrutatuna aruandeperioodi lõpuni teenistuses oldud aastate arvuga. Jooksva tööalase teenistuse kulutus ja kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtus diskonteeritakse, kuna pensionimaksed algavad 65 aasta vanuselt.

▼B

72 Töötaja teenistusega kaasneb kindlaksmääratud hüvitistega plaani kohane kohustus isegi siis, kui hüvitised sõltuvad töösuhte jätkumisest (teisisõnu, need ei ole garanteeritud). Töötaja teenistus enne garanteerimiskuupäeva põhjustab faktilise kohustuse, sest töö hulk, mida töötaja peab edaspidi tegema, enne kui tal on õigus hüvitist saada, muutub igal järgneva aruandeperioodi lõpul väiksemaks. Kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse mõõtmisel kaalub (majandus)üksus, kui tõenäoline on, et osa töötajaid ei vasta ühelegi garanteerimise eeldusele. Samuti tekib kohustus siis, kui töötaja osutab teenust, mis annab talle kindlaksmääratud juhtumi toimumisel õiguse saada hüvitisi, kuigi teatavad töösuhtejärgsed hüvitised, näiteks töösuhtejärgse arstiabiga seotud hüvitised, kuuluvad tasumisele üksnes siis, kui kindlaksmääratud juhtum leiab aset pärast töötaja töösuhte lõppu. Kindlaksmääratud juhtumi toimumise tõenäosus mõjutab kohustuse mõõtmist, kuid ei määra kohustuse olemasolu.

Lõiget 72 illustreerivad näited

1 Plaani kohaselt makstakse hüvitist summas 100 VÜ-d iga tööaasta kohta. Hüvitised muutuvad garanteerituks pärast kümmet tööaastat.

Hüvitis suurusega 100 VÜ-d määratakse iga aasta suhtes. Esimese kümne aasta jooksul võetakse igal aastal jooksva tööalase teenistuse kulutuse ja kohustuse nüüdisväärtuse määramisel arvesse võimalust, et töötaja võib teenistuses olla vähem kui kümme aastat.

2 Plaani kohaselt makstakse hüvitist summas 100 VÜ-d iga tööaasta kohta, välja arvatud tööalane teenistus enne 25aastaseks saamist. Hüvitised garanteeritakse kohe.

Enne 25aastaseks saamist osutatud tööalaste teenuste eest hüvitisi ei määrata, kuna enne seda vanust osutatud tööalaste teenustega ei kaasne hüvitisi (ei kindlaid ega tingimuslikke). Hüvitis suurusega 100 VÜ-d määratakse iga järgmise aasta suhtes.

73 Kohustus suureneb kuni kuupäevani, mil töötaja edaspidise tööalase teenistusega ei kaasne edaspidiste hüvitiste olulist suurenemist. Seepärast määratakse kogu hüvitis perioodidele, mis lõpevad sel kuupäeval või enne seda. Hüvitis määratakse üksikute arvestusperioodide suhtes vastavalt plaanis rakendatavale hüvitise määramise arvutusvalemile. Kui aga töötaja hilisemate aastate tööalase teenistusega kaasneb hüvitise oluline suurenemine võrreldes varasemate aastatega, määrab (majandus)üksus hüvitise lineaarselt kuni kuupäevani, mil töötaja edaspidine tööalane teenistus ei too kaasa edaspidiste hüvitiste olulist suurenemist. Seda seepärast, et töötaja tööalane teenistus kogu perioodi jooksul toob lõpuks kaasa suurema määraga hüvitise.

Lõiget 73 illustreerivad näited

1 Plaani kohaselt makstakse ühekordse maksena hüvitist 1 000 VÜ-d, mis garanteeritakse kümne teenistuses oldud aasta järel. Plaan ei paku täiendavaid hüvitisi edaspidise tööalase teenistuse eest.

Hüvitis suurusega 100 VÜ-d (1 000 VÜ-d jagatud kümnega) määratakse esimese kümne aasta iga aasta suhtes.

Esimese kümne aasta jooksul võetakse igal aastal jooksva tööalase teenistuse kulutuse määramisel arvesse tõenäosust, et töötaja võib teenistuses olla vähem kui kümme aastat. Järgmise aastate suhtes hüvitisi ei määrata.

2 Plaani kohaselt makstakse ühekordse maksena hüvitist suurusega 2 000 VÜ-d kõikidele töötajatele, kes töötavad (majandus)üksuses 55 aasta vanuselt pärast 20aastast tööalast teenistust või kes töötavad 65 aasta vanuselt, olenemata tööalase teenistuse pikkusest.

▼B

Enne 35aastaseks saamist töötamist alustanud töötajate tööalase teenistusega kaasnevad plaani kohaselt hüvitised 35aastaseks saamisel (töötaja võib olla töölt lahkunud 30aastaselt ja tagasi tulnud 33aastaselt, ilma et see mõjutaks hüvitiste summat või väljamaksmise ajaldamist). Need hüvitised sõltuvad töösuhte jätkumisest. Samuti ei kaasne üle 55 aasta vanusena töötamisega olulist hüvitiste suurenemist. Selliste töötajate puhul määrab (majandus)üksus hüvitise suurusega 100 VÜ-d (2 000 VÜ-d jagatud 20-ga) iga aasta eest vanusevahemikus 35–55.

35–45 aasta vanusena tööd alustanud töötajate üle 20 aasta kestnud töötamisega ei kaasne olulist hüvitiste suurenemist. Selliste töötajate puhul määrab (majandus)üksus hüvitise suurusega 100 VÜ-d (2 000 VÜ-d jagatud 20-ga) esimese 20 tööaasta iga aasta eest.

55 aasta vanusena tööd alustanud töötaja üle kümne aasta kestnud töötamisega ei kaasne olulist hüvitiste suurenemist. Sellise töötaja puhul määrab (majandus)üksus hüvitise suurusega 200 VÜ-d (2 000 VÜ-d jagatud kümnega) esimese kümne tööaasta iga aasta eest.

Kõikide töötajate puhul võetakse igal aastal jooksva tööalase teenistuse kulutuse ja kohustuse nüüdisväärtuse määramisel arvesse tõenäosust, et töötaja võib teenistuses olla vähem kui ettenähtud aja.

3 Töösuhtejärgsest arstiabi plaanist hüvitatakse 40 % töötaja töösuhtejärgsetest ravikuludest, kui töötaja on lahkudes selles (majandus)üksuses töötanud enam kui 10 aastat, kuid vähem kui 20 aastat, ning 50 % nimetatud kuludest, kui töötaja on lahkudes selles (majandus)üksuses töötanud 20 aastat või rohkem.

Plaanis rakendatava hüvitise määramise arvutusvalemi kohaselt määrab (majandus)üksus 4 % eeldatavate ravikulude nüüdisväärtusest (40 % jagatud kümnega) kümne esimese tööaasta iga aasta kohta ja 1 % (10 % jagatud kümnega) järgmise kümne aasta iga aasta kohta. Jooksva tööalase teenistuse kulutuse puhul võetakse igal aastal arvesse tõenäosust, et töötaja ei pruugi teenistuses olla osalise või täismahus hüvitise väljateenimiseks vajaliku perioodi lõpuni. Hüvitisi ei määrata töötajatele, kes eeldatavasti lahkuvad teenistusest kümne aasta jooksul.

4 Töösuhtejärgsest arstiabi plaanist hüvitatakse 10 % töötaja töösuhtejärgsetest ravikuludest, kui töötaja on lahkudes selles (majandus)üksuses töötanud enam kui 10 aastat, kuid vähem kui 20 aastat, ning 50 % nimetatud kuludest, kui töötaja on lahkudes selles (majandus)üksuses töötanud 20 aastat või rohkem.

Edaspidise tööalase teenistusega kaasnevad oluliselt suuremad hüvitised kui varasematel aastatel. Seepärast määrab (majandus)üksus töötajatele, kes eeldatavasti lahkuvad 20 või enama aasta pärast, hüvitised lineaarselt kooskõlas lõikega 71. Üle 20 aasta töötamine ei too kaasa olulist edaspidiste hüvitiste suurenemist. Seepärast määratakse esimese 20 aasta iga aasta kohta hüvitiseks 2,5 % eeldatavate ravikulude nüüdisväärtusest (50 % jagatud 20-ga).

Töötajatele, kes eeldatavasti lahkuvad töölt pärast kümnendat ja enne kahekümnendat tööaastat, määratakse esimese kümne tööaasta iga aasta kohta hüvitist 1 % eeldatavate ravikulude nüüdisväärtusest.

Selliste töötajate puhul ei määrata hüvitisi tööalase teenistuse eest alates kümnenda tööaasta lõpust kuni eeldatava töölt lahkumise kuupäevani.

Hüvitisi ei määrata töötajatele, kes eeldatavasti lahkuvad teenistusest kümne aasta jooksul.

▼B

74 Kui hüvitise summa on kindel proportsionaalne osa iga tööaasta lõplikust palgast, mõjutavad edaspidised palgatõusud selle summa suurust, mida on vaja enne aruandeperioodi lõppu aset leidnud tööalase teenistusega kaasneva kohustuse täitmiseks, kuid nimetatud palgatõusud ei too kaasa täiendavaid kohustusi. Seega:

(a) lõike 70 punkti b rakendamisel ei too palgatõusud kaasa täiendavaid hüvitisi, kuigi hüvitise suurus oleneb lõplikust palgast; ja

(b) iga perioodi eest määratud hüvitise summa on kindel proportsionaalne osa palgast, millega hüvitis on seotud.

Lõiget 74 illustreeriv näide

Töötajal on õigus saada hüvitist 3 % lõplikust palgast iga tööaasta kohta enne 55aastaseks saamist.

Kuni 55aastaseks saamiseni määratakse iga aasta eest hüvitist 3 % hinnangulisest lõplikust palgast. See on tähtaeg, millest alates töötaja edaspidine tööalane teenistus ei too kaasa edaspidiste hüvitiste olulist suurenemist. Pärast sellesse ikka jõudmist hüvitisi ei määrata.

Aktuaarsed eeldused

75 Aktuaarsed eeldused on erapooletud ja omavahel kooskõlas.

76 Aktuaarsed eeldused on (majandus)üksuse parimad hinnangud muutujatele, mis määravad töösuhtejärgsete hüvitiste maksmise lõpliku kulutuse. Aktuaarsed eeldused hõlmavad:

(a) demograafilisi eeldusi hüvitise saamise õigusega praeguste ja varasemate töötajate (ja nende ülalpeetavate) edaspidiste omaduste kohta. Demograafilised eeldused tehakse näiteks alljärgneva kohta:

(i) suremus (vt lõiked 81 ja 82);

(ii) tööjõu voolavuse, invaliidsuse ja ennetähtaegse pensionile jäämise määrad;

(iii) selliste plaani liikmete ja nende ülalpeetavate osakaal, kellel on õigus hüvitisi saada;

(iv) selliste plaani liikmete osakaal, kes valivad iga plaani tingimuste kohaselt kättesaadava maksevõimaluse; ja

(v) arstiabiplaanide alusel esitatavate nõuete määr;

(b) finantseeldusi, mis tehakse näiteks alljärgneva kohta:

(i) diskontomäär (vt lõiked 83–86);

(ii) hüvitiste tase (maha on arvatud hüvitistega seotud kulutused, mille peavad kandma töötajad) ja edaspidine palgatase (vt lõiked 87–95);

(iii) arstiabi hüvitiste puhul edaspidised ravikulud, sealhulgas nõuete haldamise kulud (st nõuete käsitlemisel ja täitmisel kantavad kulud, sealhulgas õigus- ja käsitluskulud) (vt lõiked 96–98); ja

(iv) plaani sissemaksetelt tasumisele kuuluvad maksud, mis on seotud aruandekuupäeva eelse tööalase teenistusega või sellest teenistusest tulenevate hüvitistega.

77 Aktuaarsed eeldused on erapooletud juhul, kui need ei ole liiga optimistlikud ega ka liiga konservatiivsed.

▼B

78 Aktuaarsed eeldused on omavahel kooskõlas, kui neis võetakse arvesse majanduslikke suhteid selliste tegurite vahel nagu inflatsioon, palgatõusu määrad ja diskontomäärad. Näiteks kasutatakse kõikides eeldustes, mis sõltuvad vaadeldaval tulevikuperioodil konkreetsest inflatsioonitasemest (nt intressimäärade ning palga ja hüvitiste suurenemise eeldused), selle perioodi suhtes sama inflatsioonitaset.

79 (Majandus)üksus määrab diskontomäärad ja muud finantseeldused nominaalväärtuses, välja arvatud juhul, kui tegelikul väärtusel põhinevad (inflatsiooniga korrigeeritud) hinnangud on usaldusväärsemad, näiteks hüperinflatiivses majanduskeskkonnas (vt IAS 29 *Finantsaruandlus hüperinflatiivsetes majanduskeskkondades*), või kui hüvitis on seotud indeksiga ning samas vääringus ja sama tähtajaga indeksvõlakirjadele on olemas aktiivne turg.

80 Finantseeldused põhinevad aruandeperioodi lõpul valitsevatel turuootustel selle perioodi suhtes, mille jooksul kohustused tuleb täita.

Aktuaarsed eeldused: suremus

81 (Majandus)üksus määrab oma suremuse eeldused kindlaks, võttes aluseks plaani liikmete suremuse nii töösuhte ajal kui ka pärast seda.

82 Hüvitise lõpliku kulu hindamiseks võtab (majandus)üksus arvesse suremuse eeldatavaid muutusi, näiteks muutes standardseid suremustabeleid paranevate näitajatega.

Aktuaarsed eeldused: diskontomäär

83 Töösuhtejärgsete hüvitiste (nii eelnevalt rahastatud kui rahastamata) kohustuste diskonteerimise määr määratakse kindlaks aruandeperioodi lõpul äriühingute kvaliteetsete võlakirjade suhtes valitseva turuintressi alusel. Riikides, kus puudub selliste võlakirjade aktiivne turg, kasutatakse riigi võlakirjade turuintressi (aruandeperioodi lõpul). Äriühingute võlakirjade või riigi võlakirjade vääring ja tähtaeg peavad olema kooskõlas töösuhtejärgsete hüvitiste kohustuste vääringu ja hinnangulise tähtajaga.

84 Diskontomäär on olulise mõjuga aktuaarne eeldus. Diskontomäär väljendab raha ajalist väärtust, kuid mitte aktuaarseid või investeerimisriske. Samuti ei väljenda diskontomäär (majandus)üksusele omast krediidiriski, mida kannavad (majandus)üksuse võlausaldajad, ega riski, et edaspidised sündmused võivad aktuaarsetest eeldustest erineda.

85 Diskontomäär väljendab hüvitiste maksmise hinnangulist ajaldamist. Praktikas kasutab (majandus)üksus selleks sageli üht kaalutud keskmist diskontomäära, mis vastab hüvitiste maksmise hinnangulisele ajale ja hüvitiste summale ning vääringule, milles hüvitisi makstakse.

86 Mõnikord võib võlakirjadel, mille lunastustähtaeg on piisavalt pikk, et sobida kõigi hüvitiste väljamaksmise hinnangulise tähtajaga, puududa aktiivne turg. Sel juhul kasutab (majandus)üksus sobiva pikkusega perioodi jooksvaid turumäärasid lühema tähtajaga maksete diskonteerimiseks ja prognoosib pikema tähtajaga maksete diskontomäärad, ekstrapoleerides turul valitsevad määrad vastavalt tulukõverale. Kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtus tervikuna ei ole tõenäoliselt eriti tundlik diskontomäära suhtes, mida kasutatakse hüvitiste selle osa suhtes, mis tuleb välja maksta pärast olemasolevate äriühingute või riigi võlakirjade lunastustähtaega.

▼B

Aktuaarsed eeldused: palgad, hüvitised ja ravikulud

87 (Majandus)üksus võtab oma kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse mõõtmisel arvesse:

(a) plaani tingimustes määratud (või neid tingimusi täiendavast faktilisest kohustusest tulenevaid) hüvitisi aruandeperioodi lõpul;

(b) hinnangulisi tulevasi palgatõuse, mis mõjutavad makstavaid hüvitisi;

(c) edaspidiste hüvitiste kulust tööandja osa piiramise mõju;

(d) töötajate või kolmandate osapoolte sissemakseid, mis vähendavad nende hüvitiste lõplikku kulu (majandus)üksusele; ja

(e) mis tahes riikliku hüvitise taseme edaspidiseid hinnangulisi muutusi, mis mõjutavad kindlaksmääratud hüvitistega plaani kohaselt makstavaid hüvitisi siis ja ainult siis, kui:

(i) need muutused on tekkinud enne aruandeperioodi lõppu või

(ii) varasemad kogemused või muud usaldusväärsed tõendid näitavad, et need riigi hüvitised muutuvad teataval prognoositaval viisil, näiteks koos üldiste hinnatasemete või palgatasemete edaspidiste muutustega.

88 Aktuaarsed eeldused võtavad arvesse plaani ametlike tingimustega (või neid täiendava faktilise kohustusega) ette nähtud hüvitiste edaspidiseid muutusi aruandeperioodi lõpul. See on nii näiteks juhul, kui:

(a) (majandus)üksus on varasema tava kohaselt hüvitisi suurendanud, näiteks inflatsiooni mõju leevendamiseks, ja puuduvad märgid, mis viitaksid sellise tava muutumisele tulevikus;

(b) (majandus)üksus on kas plaani ametlike tingimuste (või neid täiendava faktilise kohustuse) või seaduse kohaselt kohustatud kasutama plaani ülejääki plaanis osalejate heaks (vt lõike 108 punkt c); või

(c) hüvitised erinevad vastavalt tegevuseesmärgile või muudele kriteeriumidele. Plaani tingimustes võib näiteks olla sätestatud, et töötajatele makstakse vähendatud hüvitisi või neilt nõutakse täiendavaid sissemakseid, kui plaani varad ei ole piisavad. Kohustuse mõõtmisel võetakse arvesse tegevuseesmärgi või muu kriteeriumi mõju parimat hinnangut.

89 Aktuaarsed eeldused ei võta arvesse hüvitiste edaspidiseid muutusi, mis ei ole ette nähtud plaani ametlike tingimustega (või faktilise kohustusega) aruandeperioodi lõpul. Sellised muutused toovad kaasa:

(a) möödunud tööalase teenistuse kulutuse selles ulatuses, milles need muudavad muudatuste-eelseid tööalase teenistusega seotud hüvitisi; ja

(b) jooksva tööalase teenistuse kulutuse selles ulatuses, milles need muudavad muudatustejärgseid tööalase teenistusega seotud hüvitisi.

90 Edaspidise palgatõusu hinnangutes võetakse arvesse inflatsiooni, töökogemust, edutamist ja muid asjakohaseid tegureid, näiteks nõudmist ja pakkumist tööturul.

91 Osa kindlaksmääratud hüvitistega plaane piirab (majandus)üksuse sissemakseid. Hüvitiste lõpliku kulu puhul võetakse arvesse sissemaksete piiramise mõju. Sissemaksete piiramise mõju määratakse selle alusel, kumb järgmistest on lühem:

(a) (majandus)üksuse eeldatav eluiga või

(b) plaani eeldatav eluiga.

▼B

92 Osa kindlaksmääratud hüvitistega plaane nõuab töötajate või kolmandate osapoolte osalemist plaani kulutuse katmises. (Majandus)üksus võtab arvesse, kas kolmandate osapoolte sissemaksed vähendavad (majandus)üksuse hüvitistega seotud kulutusi või on lõikes 116 kirjeldatud hüvitise saamise õigused. Töötajate või kolmandate osapoolte sissemaksed on sätestatud plaani ametlikes tingimustes (või tulenevad neid täiendavast faktilisest kohustusest) või on valikulised. Töötajate või kolmandate osapoolte valikulised sissemaksed vähendavad tööalase teenistuse kulutust nende sissemaksete tegemisel plaani.

93 Plaani ametlikes tingimustes sätestatud töötajate või kolmandate osapoolte sissemaksed vähendavad tööalase teenistuse kulutust (kui sissemaksed on seotud tööalase teenistusega) või kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) ümberhindamisi (nt kui sissemakseid nõutakse plaani varade kahjudest või aktuaarsetest kahjumitest tuleneva puudujäägi vähendamiseks). Töötajate või kolmandate osapoolte sissemaksed, mis on seotud tööalase teenistusega, määratakse tööalase teenistuse perioodide suhtes negatiivse hüvitisena kooskõlas lõikega 70 (st selle lõike kohaselt määratakse netohüvitis).

94 Muudatused töötajate või kolmandate osapoolte sissemaksetes, mis on seotud tööalase teenistusega, avalduvad:

(a) jooksva ja möödunud tööalase teenistuse kulutuses (kui töötajate sissemaksete muudatused ei ole sätestatud plaani ametlikes tingimustes ega tulene faktilisest kohustusest) või

(b) aktuaarsetes kasumites ja kahjumites (kui töötajate sissemaksete muudatused on sätestatud plaani ametlikes tingimustes või tulenevad faktilisest kohustusest).

95 Osa töösuhtejärgseid hüvitisi on seotud selliste muutujatega nagu riikliku pensioni või riikliku arstiabi tase. Selliste hüvitiste mõõtmisel võetakse arvesse nende muutujate parimat hinnangut, toetudes varasematele andmetele ja muudele usaldusväärsetele tõenditele.

96 Ravikulude eeldustes võetakse arvesse arstiabi maksumuse hinnangulisi edaspidiseid muutusi, mis tulenevad nii inflatsioonist kui ka arstiabi maksumuse konkreetsetest muutustest.

97 Töösuhtejärgsete arstiabihüvitiste mõõtmine nõuab edaspidiste nõuete suuruse ja sageduse ning nende nõuete rahuldamise kulu kohta eelduste tegemist. (Majandus)üksus hindab edaspidiseid ravikulusid (majandus)üksuse kogemustele tuginevate varasemate andmete põhjal, lisades vajaduse korral teistelt (majandus)üksustelt, kindlustusandjatelt, arstiabi osutajatelt või muudest allikatest saadud andmed. Tulevaste ravikulude hinnangutes võetakse arvesse tehnoloogia arengut, muudatusi tervishoiuteenuste kasutamises või osutamise viisides ning plaanis osalejate tervisliku seisundi muutusi.

98 Nõuete suurus ja sagedus sõltuvad eriti suurel määral töötaja (ja tema ülalpeetavate) vanusest, tervislikust seisundist ja soost ning need võivad sõltuda ka muudest teguritest, näiteks geograafilisest asukohast. Seepärast korrigeeritakse varasemaid andmeid vastavalt sellele, kuivõrd elanikkonna demograafiline koostis erineb andmete aluseks oleva elanikkonna demograafilisest koostisest. Varasemaid andmeid korrigeeritakse ka siis, kui on usaldusväärseid tõendeid, et varasemad suundumused ei jätku.

▼B

Möödunud tööalase teenistuse kulutus ning kasum ja kahjum arvelduselt

99 Enne möödunud tööalase teenistuse kulutuse või arvelduselt saadud kasumi või kahjumi määramist hindab (majandus)üksus kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) ümber, kasutades plaani varade hetkel kehtivat õiglast väärtust ja hetke aktuaarseid eeldusi (sealhulgas turul valitsevaid intressimäärasid ja muid turul valitsevaid hindu), mis kajastavad plaaniga pakutavaid hüvitisi enne plaani muutmist, kärpimist või arveldust.

100 (Majandus)üksus ei pea eristama plaani muutmisest tulenevat möödunud tööalase teenistuse kulutust, kärpimisest tulenevat möödunud tööalase teenistuse kulutust ega kasumit või kahjumit arvelduselt, kui need tehingud toimuvad koos. Mõnikord muudetakse plaani enne arveldust, näiteks kui (majandus)üksus muudab plaani kohaseid hüvitisi ja arveldab muudetud hüvitised hiljem. Sel juhul kajastab (majandus)üksus möödunud tööalase teenistuse kulutuse enne arvelduselt saadud kasumi või kahjumi kajastamist.

101 Arveldus toimub koos plaani muutmise ja kärpimisega siis, kui plaan lõpetatakse nii, et kohustus täidetakse ja plaan likvideeritakse. Plaani lõpetamine ei ole siiski arveldus, kui plaan asendatakse uue plaaniga, mis pakub sisuliselt sarnaseid hüvitisi.

Möödunud tööalase teenistuse kulutus

102 Möödunud tööalase teenistuse kulutus on kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtuse muutus, mis tuleneb plaani muutmisest või kärpimisest.

103 (Majandus)üksus kajastab möödunud tööalase teenistuse kulutuse kuluna kuupäeval, mis on järgmistest varasem:

(a) plaani muutmise või kärpimise kuupäev ja

(b) kuupäev, mil (majandus)üksus kajastab seotud restruktureerimiskulud (vt IAS 37) või töösuhte lõpetamise hüvitised (vt lõige 165).

104 Plaani muudatus toimub siis, kui (majandus)üksus kehtestab või tühistab kindlaksmääratud hüvitistega plaani või muudab olemasoleva kindlaksmääratud hüvitistega plaani kohaselt makstavaid hüvitisi.

105 Kärpimine toimub siis, kui (majandus)üksus vähendab oluliselt plaaniga hõlmatud töötajate arvu. Kärbe võib tuleneda üksikjuhtumist, näiteks käitise sulgemisest, tegevuse katkemisest või plaani lõpetamisest või peatamisest.

106 Möödunud tööalase teenistuse kulutus võib olla positiivne (kui hüvitised kehtestatakse või neid muudetakse nii, et kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtus kasvab) või negatiivne (kui hüvitised tühistatakse või neid muudetakse nii, et kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtus kahaneb).

107 Kui (majandus)üksus vähendab olemasoleva kindlaksmääratud hüvitistega plaani kohaselt makstavaid hüvitisi ja suurendab samal ajal plaani kohaselt samadele töötajatele makstavaid muid hüvitisi, käsitab (majandus)üksus muudatust ühekordse netomuudatusena.

108 Möödunud tööalase teenistuse kulutuse hulka ei kuulu:

(a) tegelike ja varem eeldatud palgatõusude erinevuste mõju kohustusele maksta hüvitisi varasemate aastate tööalase teenistuse eest (möödunud tööalase teenistuse kulutus puudub, sest aktuaarsetes eeldustes on prognoositud palku arvesse võetud);

▼B

(b) (majandus)üksuse äranägemisel toimuva pensionitõusu ala- või ülehindamine, kui (majandus)üksusel on faktiline kohustus selliselt pensione tõsta (möödunud tööalase teenistuse kulutus puudub, sest aktuaarsetes eeldustes on pensionitõusu arvesse võetud);

(c) hinnangud hüvitiste suurenemise kohta, mis tulenevad juba finantsaruannetes kajastatud aktuaarsetest kasumitest või plaani varadest saadud tulust, kui (majandus)üksus on kas plaani ametlike tingimuste (või neid täiendava faktilise kohustuse) või seaduse kohaselt kohustatud kasutama plaani ülejääki plaanis osalejate heaks isegi siis, kui hüvitise suurendamine ei ole veel ametlikult kinnitatud (möödunud tööalase teenistuse kulutus puudub, sest tulenev kohustuse suurenemine on aktuaarne kahjum, vt lõige 88); ja

(d) garanteeritud hüvitiste (hüvitised, mis ei sõltu töösuhte jätkumisest tulevikus, vt lõige 72) suurendamine, kui uusi hüvitisi või endiste hüvitiste suurendamist ei esine ja töötajad täidavad garanteerimise tingimused (möödunud tööalase teenistuse kulutus puudub, sest (majandus)üksus kajastas hüvitiste hinnangulise kulu jooksva tööalase teenistuse kulutusena töö tegemise ajal).

Kasum ja kahjum arvelduselt

109 Kasum või kahjum arvelduselt on järgmiste väärtuste vahe:

(a) arveldatud kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtus, mis määratakse kindlaks arvelduskuupäeval; ja

(b) arveldushind, sealhulgas plaani ülekantud varad ja maksed, mille (majandus)üksus on arveldusega seoses otse teinud.

110 (Majandus)üksus kajastab kasumi või kahjumi kindlaksmääratud hüvitistega plaani arvelduselt arvelduse toimumisel.

111 Arveldus toimub siis, kui (majandus)üksus teeb tehingu, millega kaotatakse kõik edaspidised juriidilised või faktilised kohustused kindlaksmääratud hüvitistega plaani kohaselt ette nähtud hüvitiste osaliseks või täismahus maksmiseks (v.a plaani tingimuste kohaselt töötajatele või töötajate nimel hüvitiste maksmine, mida on aktuaarsetes eeldustes arvesse võetud). Arveldus on näiteks tööandja oluliste plaanijärgsete kohustuste ühekordne ülekandmine kindlustusandjale kindlustuslepingu sõlmimise kaudu; arveldus ei ole plaanis osalejatele plaani tingimuste kohaselt tehtav ühekordne rahaline väljamakse, mis tehakse vastutasuks nende õiguse eest saada määratud töösuhtejärgseid hüvitisi.

112 Mõnikord sõlmib (majandus)üksus kindlustuslepingu, et rahastada mõningaid või kõiki töötajate hüvitisi, mis on seotud töötaja tööalase teenistusega käesoleval perioodil ja eelnevatel perioodidel. Sellise lepingu sõlmimine ei ole arveldus, kui (majandus)üksus säilitab juriidilise või faktilise kohustuse (vt lõige 46) maksta täiendavaid summasid, kui kindlustusandja ei maksa kindlustuslepingus sätestatud töötajate hüvitisi. Lõigetes 116–119 käsitletakse selliste kindlustuslepingujärgsete hüvitise saamise õiguste kajastamist ja mõõtmist, mis ei ole plaani varad.

▼B

Kajastamine ja mõõtmine: plaani varad

Plaani varade õiglane väärtus

113 Puudu- või ülejäägi määramisel arvatakse kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtusest maha plaani varade õiglane väärtus. Kui turuhind puudub, leitakse plaani varade õiglane väärtus hinnangulisena, näiteks diskonteerides eeldatavad tulevased rahavood, kasutades diskontomäära, mis võtab arvesse nii plaani varadega kui ka nende lunastustähtajaga seotud riski või nende varade eeldatavat müügikuupäeva (või lunastustähtaja puudumisel asjakohase kohustuse täitmiseni eeldatavasti kuluvat ajavahemikku).

114 Plaani varade hulka ei kuulu sissemaksed, mida aruandev (majandus)üksus ei ole fondile tähtaegselt teinud, ja (majandus)üksuse emiteeritud mittevõõrandatavad finantsinstrumendid, mida fond haldab. Plaani varasid vähendavad kõik fondi kohustised, mis ei ole seotud töötajate hüvitistega, näiteks võlad tarnijatele, muud võlad ja tuletisinstrumentidest tulenevad kohustised.

115 Kui plaani varade hulka kuuluvad tingimustele vastavad kindlustuslepingud, mis vastavad summade ja tähtaegade poolest täpselt kõikidele plaani kohaselt makstavatele hüvitistele või osale neist, käsitatakse selliste kindlustuslepingute õiglase väärtusena asjakohaste kohustuste nüüdisväärtust (vähendades seda vajalikul määral, kui kindlustuslepingu kohaselt saada olevad summad ei ole tagasisaadavad täies ulatuses).

Hüvitised

116 Siis ja ainult siis, kui on praktiliselt kindel, et teine osapool hüvitab kõik kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse arveldamiseks vajalikud kulutused või osa neist, peab (majandus)üksus:

(a) kajastama oma hüvitise saamise õiguse eraldi varana. (Majandus)üksus mõõdab sellist vara õiglases väärtuses;

(b) eristama ja kajastama hüvitise saamise õiguse õiglase väärtuse muutusi sarnaselt plaani varade õiglase väärtuse muutustega (vt lõiked 124 ja 125). Lõike 120 kohaselt kajastatavaid kindlaksmääratud hüvitiste maksumuse komponente võib kajastada summadeta, mis on seotud hüvitise saamise õiguse bilansilise väärtuse muutustega.

117 Mõnikord võib (majandus)üksus pöörduda kõigi kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse arveldamiseks vajalike kulutuste või nende osa tasumiseks teise osapoole, näiteks kindlustusandja poole. Lõikes 8 määratletud tingimustele vastavad kindlustuslepingud on plaani varad. (Majandus)üksus arvestab tingimustele vastavaid kindlustuslepinguid sarnaselt kõigi muude plaani varadega ning lõiget 116 ei rakendata (vt lõiked 46–49 ja 115).

118 Kui (majandus)üksuse kindlustusleping ei vasta tingimustele, ei ole see plaani vara. Sel juhul rakendatakse lõiget 116: (majandus)üksus kajastab kindlustuslepinguga ette nähtud hüvitise saamise õiguse eraldi varana ning seda ei arvata maha kindlaksmääratud hüvitiste puudu- või ülejäägi kindlaksmääramisel. Lõike 140 punktis b nõutakse, et (majandus)üksus kirjeldaks lühidalt hüvitise saamise õiguse ja asjakohase kohustuse vahelist sidet.

▼B

119 Kui hüvitise saamise õigus tuleneb kindlustuslepingust, mis vastab summade ja tähtaegade poolest täpselt kõikidele kindlaksmääratud hüvitistega plaani kohaselt makstavatele hüvitistele või osale neist, käsitatakse hüvitise saamise õiguse õiglase väärtusena asjakohase kohustuse nüüdisväärtust (vähendades seda vajalikul määral, kui hüvitis ei kuulu tasumisele täies ulatuses).

Kindlaksmääratud hüvitiste maksumuse komponendid

120 (Majandus)üksus kajastab kindlaksmääratud hüvitiste maksumuse komponendid, välja arvatud ulatuses, milles muu IFRSiga nõutakse või lubatakse nende arvestamist vara soetusmaksumuse hulka, järgmiselt:

(a) tööalase teenistuse kulutuse (vt lõiked 66–112) kasumiaruandes;

(b) kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) netointressi (vt lõiked 123–126) kasumiaruandes ja

(c) kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) ümberhindamised (vt lõiked 127–130) muu koondkasumina.

121 Muud IFRSid nõuavad teatavate töötajate hüvitistega seotud kulutuste arvamist selliste varade soetusmaksumuse hulka nagu varud või materiaalsed põhivarad (vt IAS 2 ja IAS 16). Selliste varade soetusmaksumuse hulka arvatud töösuhtejärgsete hüvitistega seotud kulutused hõlmavad asjakohase proportsionaalse osa lõikes 120 loetletud komponentidest.

122 Muu koondtuluna kajastatavaid kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) ümberhindamisi ei liigitata järgmisel perioodil ümber kasumiks või kahjumiks. (Majandus)üksus võib aga kanda sellised muu koondtuluna kajastatud summad üle omakapitali sees.

Kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) netointress

123 Kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) netointressi määramiseks korrutatakse kindlaksmääratud hüvitiste netokohustis (netovara) lõikes 83 sätestatud diskontomääraga (mõlemad on kindlaks määratud aastase aruandeperioodi alguse seisuga), võttes arvesse perioodi jooksul sissemaksete ja hüvitiste maksmise tulemusel toimunud kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) muutusi.

124 Kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) netointress sisaldab intressitulu plaani varadelt, intressikulu kindlaksmääratud hüvitiste kohustuselt ja lõikes 64 nimetatud varade ülempiiri mõju intresse.

125 Intressitulu plaani varadelt on osa plaani varadest saadavast tulust ja selle määramiseks korrutatakse plaani varade õiglane väärtuse lõikes 83 sätestatud diskontomääraga (mõlemad on kindlaks määratud aastase aruandeperioodi alguse seisuga), võttes arvesse perioodi jooksul sissemaksete ja hüvitiste maksmise tulemusel toimunud plaani varade muutusi. Plaani varadelt saadud intressitulu ja plaani varadest saadud tulu erinevust võetakse arvesse kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) ümberhindamisel.

▼B

126 Varade ülempiiri mõju intressid on varade ülempiiri mõju kogumuutuse osa ja nende määramiseks korrutatakse varade ülempiiri mõju lõikes 83 sätestatud diskontomääraga (mõlemad on kindlaks määratud aastase aruandeperioodi alguse seisuga). Selle summa ja varade ülempiiri kogumuutuse erinevust võetakse arvesse kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) ümberhindamisel.

Kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) ümberhindamised

127 Kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) ümberhindamised hõlmavad järgmist:

(a) aktuaarsed kasumid ja kahjumid (vt lõiked 128 ja 129);

(b) tulu plaani varadest (vt lõige 130), välja arvatud kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) netointressis sisalduvad summad (vt lõige 125); ja

(c) varade ülempiiri mõju muutus, välja arvatud kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) netointressis sisalduvad summad (vt lõige 126).

128 Aktuaarsed kasumid ja kahjumid tulenevad kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtuse suurenemisest või vähenemisest, mis on tingitud aktuaarsete eelduste muutustest ja kogemuspõhistest korrigeerimistest. Aktuaarsete kasumite ja kahjumite põhjused on näiteks:

(a) ootamatult kõrged või madalad tööjõu voolavuse, ennetähtaegselt pensionile jäämise või suremuse määrad, ning oodatust suurem või väiksem palkade, hüvitiste (kui plaani ametlikud või faktilised tingimused näevad ette inflatsioonist tulenevat hüvitiste suurendamist) või ravikulude suurenemine;

(b) hüvitise maksmise võimalustega seotud eelduste muutuste mõju;

(c) edaspidiste tööjõu voolavuse, ennetähtaegselt pensionile jäämise või suremuse määrade muutuste, samuti palkade, hüvitiste (kui plaani ametlikud või faktilised tingimused näevad ette inflatsioonist tulenevat hüvitiste suurendamist) või ravikulude suurenemise hinnangute muutuste mõju ja

(d) diskontomäära muutuste mõju.

129 Aktuaarsed kasumid ja kahjumid ei sisalda kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtuse muutusi, mille põhjuseks on kindlaksmääratud hüvitistega plaani kehtestamine, muutmine, kärpimine või arveldus, ega kindlaksmääratud hüvitistega plaani kohaselt makstavate hüvitiste muutusi. Selliste muutuste tulemuseks on möödunud tööalase teenistuse kulutus või kasum või kahjum arvelduselt.

130 Plaani varadest saadava tulu kindlaksmääramisel arvab (majandus)üksus maha plaani varade haldamisega seotud kulud ja plaanilt tasumisele kuuluvad maksud, välja arvatud kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse mõõtmiseks kasutatavates aktuaarsetes eeldustes (lõige 76) sisalduvad maksud. Muid halduskulusid plaani varadest saadavast tulust maha ei arvata.

▼B

Esitusviis

Tasaarvestamine

131 (Majandus)üksus tasaarvestab ühe plaani vara ja teise plaani kohustise siis ja ainult siis, kui:

(a) (majandus)üksusel on juriidilist jõudu omav õigus kasutada ühe plaani ülejääki teise plaani kohustuste täitmiseks ja

(b) (majandus)üksus kavatseb kohustusi täita netosummana või samaaegselt realiseerida ühe plaani ülejäägi ning täita teise plaani kohustuse.

132 Tasaarvestamise kriteeriumid on sarnased IAS 32-s *Finantsinstrumendid: esitamine* finantsinstrumentide puhul sätestatud kriteeriumitega.

Lühi- ja pikaajaliste elementide eristamine

133 Osa (majandus)üksusi eristab käibevara ja lühiajalisi kohustisi põhivarast ja pikaajalistest kohustistest. Käesolevas standardis ei sätestata, kas (majandus)üksus peab eristama töösuhtejärgsetest hüvitistest tulenevate varade ja kohustiste lühi- ja pikaajalisi elemente.

Kindlaksmääratud hüvitiste maksumuse komponendid

134 Lõike 120 kohaselt peab (majandus)üksus kajastama tööalase teenistuse kulutuse ja kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) netointressi kasumiaruandes. Käesolevas standardis ei sätestata, kuidas (majandus)üksus peab tööalase teenistuse kulutust ja kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) netointressi kajastama. (Majandus)üksus kajastab need komponendid kooskõlas IAS 1-ga.

Avalikustamine

135 (Majandus)üksus avalikustab teabe, mis:

(a) selgitab tema kindlaksmääratud hüvitistega plaanide omadusi ja nendega seotud riske (vt lõige 139);

(b) täpsustab ja selgitab, millised finantsaruannetes kajastatud summad tulenevad tema kindlaksmääratud hüvitistega plaanidest (vt lõiked 140–144); ja

(c) kirjeldab, kuidas tema kindlaksmääratud hüvitistega plaanid võivad mõjutada (majandus)üksuse tulevaste rahavoogude summat, tähtaegu ja ebakindlust (vt lõiked 145–147).

136 Lõike 135 eesmärkide saavutamiseks võtab (majandus)üksus arvesse kõiki järgmisi asjaolusid:

(a) avalikustamisnõuete täitmiseks vajalik üksikasjalikkus;

(b) kui suurt rõhku tuleb igale nõudele panna;

(c) mil määral tuleb teavet koondada või eristada ja

(d) kas finantsaruannete kasutajad vajavad avalikustatud kvantitatiivse teabe hindamiseks lisateavet.

▼B

137 Kui käesoleva standardi ja muude IFRSidega ette nähtud avalikustamisest ei piisa lõike 135 eesmärkide saavutamiseks, avalikustab (majandus)üksus nende eesmärkide saavutamiseks vajaliku lisateabe. (Majandus)üksus võib esitada näiteks kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtuse analüüsi, milles on kirjeldatud kohustuse olemust, omadusi ja riske. Sellisel avalikustamisel võib eristada:

(a) aktiivsete liikmete, passiivsete liikmete ja pensionäridega seotud summasid;

(b) garanteeritud hüvitisi ja kogunenud, kuid garanteerimata hüvitisi;

(c) tingimuslikke hüvitisi, edaspidistest palgatõusudest tulenevaid summasid ja muid hüvitisi.

138 (Majandus)üksus hindab, kas kogu avalikustatav teave või osa sellest tuleks esitada oluliselt erinevate riskidega plaane või plaanide rühmi eristades. (Majandus)üksus võib eristada plaanide kohta avalikustatavat teavet näiteks järgmiste tunnuste alusel:

(a) erinevad geograafilised asukohad;

(b) erinevad omadused, nt kindlal palgal põhinevad pensioniplaanid, lõplikul palgal põhinevad pensioniplaanid või töösuhtejärgse arstiabi plaanid;

(c) erinevad regulatiivsed keskkonnad;

(d) erinevad aruandlusvaldkonnad;

(e) erinev rahastamiskord (nt tervikuna eelnevalt rahastamata, tervikuna või osaliselt rahastatud).

Kindlaksmääratud hüvitistega plaanide omadused ja nendega seotud riskid

139 (Majandus)üksus avalikustab:

(a) teabe oma kindlaksmääratud hüvitistega plaanide omaduste kohta, sealhulgas:

(i) plaaniga (nt lõplikul palgal põhinevate kindlaksmääratud hüvitistega plaan või sissemaksetel põhinev garantiiga plaan) ette nähtud hüvitiste olemuse;

(ii) plaani regulatiivse keskkonna kirjelduse, näiteks rahastamise miinimumnõuded ja regulatiivse keskkonna, näiteks varade ülempiiri (vt lõige 64) mõju plaanile;

(iii) (majandus)üksuse muude plaani haldamisega seotud kohustuste kirjelduse, näiteks fondivalitsejate või plaani nõukogu liikmete kohustused;

(b) plaanist (majandus)üksusele tulenevate riskide kirjelduse, milles pööratakse tähelepanu ebatavalistele, (majandus)üksusele eriomastele või plaanile eriomastele riskidele, ning suurte riskikontsentratsioonide kirjelduse. Näiteks kui plaani varad investeeritakse peamiselt ühte investeeringuklassi (nt kinnisvarasse), võib plaan põhjustada (majandus)üksuse kinnisvarariskide kontsentreerumist;

(c) plaani muudatuste, kärpimiste ja arvelduste kirjelduse.

▼B

Finantsaruannetes esitatud summade selgitus

140 (Majandus)üksus esitab vajaduse korral järgmiste elementide alg- ja lõppsaldo võrdluse:

(a) kindlaksmääratud hüvitiste netokohustis (netovara), esitades eraldi võrdluse alljärgneva kohta:

(i) plaani varad;

(ii) kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtus;

(iii) varade ülempiiri mõju;

(b) hüvitise saamise õigused. (Majandus)üksus kirjeldab ka hüvitise saamise õiguse ja asjakohase kohustuse suhet.

141 Igas lõike 140 kohases võrdluses tuleb vajaduse korral esitada järgmised andmed:

(a) jooksva tööalase teenistuse kulutus;

(b) intressitulu või -kulu;

(c) kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) ümberhindamised, näidates eraldi:

(i) tulu plaani varadest, välja arvatud punktis b nimetatud intressides sisalduvad summad;

(ii) aktuaarsed kasumid ja kahjumid, mis tulenevad demograafiliste eelduste muutustest (vt lõike 76 punkt a);

(iii) aktuaarsed kasumid ja kahjumid, mis tulenevad finantseelduste muutustest (vt lõike 76 punkt b);

(iv) muutused varade ülempiiri piiravas mõjus kindlaksmääratud hüvitiste netovarale, välja arvatud punktis b nimetatud intressides sisalduvad summad. (Majandus)üksus avalikustab ka selle, kuidas ta määras suurima kättesaadava majandusliku kasu, st kas see kasu saadakse tagasimaksetest, tulevaste sissemaksete vähendustest või neist mõlemast;

(d) möödunud tööalase teenistuse kulutus ning kasumid ja kahjumid arveldustelt. Lõike 100 kohaselt ei tule möödunud tööalase teenistuse kulutust ning kasumeid ja kahjumeid arveldustelt eristada, kui need tekivad koos;

(e) valuutakursside muutuste mõju;

(f) plaani sissemaksed, näidates eraldi tööandja ja plaanis osalejate sissemaksed;

(g) plaani kohaselt tehtavad maksed, näidates eraldi arveldustega seoses makstud summad;

(h) äriühenduste ja müügi mõju.

142 (Majandus)üksus jagab plaani varade õiglase väärtuse nende varade olemust ja riske eristavateks liikideks ning iga plaani varade liigi alaliikideks, millel on noteeritud turuhind aktiivsel turul (nagu määratletud IFRS 13-s *Õiglase väärtuse mõõtmine*) (*) ja millel see puudub. Näiteks lõikes 136 käsitletud avalikustamise taseme puhul võib (majandus)üksus eristada:

(*) Kui (majandus)üksus ei ole veel IFRS 13 rakendanud, võib ta vajaduse korral arvesse võtta IAS 39 *Finantsinstrumendid: kajastamine ja mõõtmine* lõiget AG71 või IFRS 9 *Finantsinstrumendid* (oktoober 2010) lõiget B.5.4.3.

▼B

(a) raha ja raha ekvivalente;

(b) omakapitaliinstrumente (eraldatud majandusharu, ettevõtja suuruse, geograafilise asukoha jmt järgi);

(c) võlainstrumente (eraldatud emiteerija, krediidikvaliteedi, geograafilise piirkonna jmt järgi);

(d) kinnisvara (eraldatud geograafilise piirkonna jmt järgi);

(e) tuletisinstrumente (eraldatud lepinguga, näiteks intressimäära lepingute, valuutakursi lepingute, omakapitali lepingute, krediidilepingute, pikaealisuse vahetuslepingute ja muude lepingutega kaasneva riski tüübi järgi);

(f) investeerimisfonde (eraldatud fondi liigi järgi);

(g) varaga tagatud väärtpabereid ja

(h) struktureeritud võlga.

143 (Majandus)üksus avalikustab oma plaani varade hulka kuuluvate võõrandatavate finantsinstrumentide õiglase väärtuse ning (majandus)üksuse kasutuses oleva ja plaani varade hulka kuuluva kinnisvara või muu vara õiglase väärtuse.

144 (Majandus)üksus avalikustab olulised aktuaarsed eeldused, mida kasutatakse kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtuse määramiseks (vt lõige 76). Need andmed tuleb avalikustada absoluutmäärades (nt absoluutse protsendimäärana, mitte erinevate protsendimäärade või muude muutujate vahena). Kui (majandus)üksus avalikustab mitme plaani kokkuvõtlikud andmed, esitab ta need andmed kaalutud keskmistena või suhteliselt kitsaste vahemikena.

Tulevaste rahavoogude summa, tähtajad ja usaldatavus

145 (Majandus)üksus avalikustab:

(a) iga (lõike 144 kohaselt avalikustatud) olulise aktuaarse eelduse tundlikkusanalüüsi aruandeperioodi lõpu seisuga, näidates, kuidas sel ajal piisavalt tõenäolised asjakohase aktuaarse eelduse muutused oleksid mõjutanud kindlaksmääratud hüvitiste kohustust;

(b) punktis a nõutava tundlikkusanalüüsi tegemisel kasutatud meetodid ja eeldused ning nende meetodite puudused;

(c) tundlikkusanalüüsi tegemisel kasutatud meetodite ja eelduste muutused võrreldes eelmise perioodiga ja nende muutuste põhjused.

146 (Majandus)üksus kirjeldab varade ja kohustiste vastavusse viimise strateegiaid, mida plaan või (majandus)üksus kasutab riskide juhtimiseks, sealhulgas annuiteetide ja muude meetodite, näiteks pikaealisuse vahetustehingute kasutamist.

147 Selleks et näidata kindlaksmääratud hüvitistega plaani mõju (majandus)üksuse tulevastele rahavoogudele, avalikustab (majandus)üksus:

(a) tulevasi sissemakseid mõjutava rahastamiskorra ja rahastamispõhimõtete kirjelduse;

(b) eeldatavad sissemaksed plaani järgmisel aruandeaastal;

▼B

(c) teabe kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse lõpptähtaegade kohta. Teave sisaldab kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse kaalutud keskmist kestust ja võib sisaldada muid andmeid hüvitiste väljamaksete tähtaegade jaotuse kohta, näiteks hüvitiste väljamaksete lõpptähtaegade analüüsi.

Mitut tööandjat hõlmavad plaanid

148 Kui (majandus)üksus osaleb mitut tööandjat hõlmavas plaanis, avalikustab ta:

(a) rahastamiskorra kirjelduse, mis sisaldab (majandus)üksuse sissemaksete määra kindlaksmääramise meetodit ja rahastamise miinimumnõudeid;

(b) kirjelduse selle kohta, mil määral on (majandus)üksus mitut tööandjat hõlmava plaani tingimuste kohaselt plaani puhul vastutav teiste (majandus)üksuste kohustuste eest;

(c) kirjelduse puudu- või ülejäägi kokkulepitud jaotamise kohta:

(i) plaani likvideerimise korral või

(ii) kui (majandus)üksus plaanist tagasi astub;

(d) kui (majandus)üksus peab lõike 34 kohaselt selle plaani üle arvestust kindlaksmääratud sissemaksetega plaanina, avalikustab ta lisaks punktides a–c nõutud teabele ning lõigetes 139–147 nõutud teabe asemel:

(i) asjaolu, et plaan on kindlaksmääratud hüvitistega plaan;

(ii) põhjuse, miks ei ole piisavalt teavet, et (majandus)üksus saaks plaani üle arvestust pidada kindlaksmääratud hüvitistega plaanina;

(iii) eeldatavad sissemaksed plaani järgmisel aruandeaastal;

(iv) teabe tulevaste sissemaksete summat mõjutada võiva plaani puudu- või ülejäägi, sealhulgas selle puudu- või ülejäägi kindlaksmääramise aluse ja (majandus)üksusele avalduva mõju kohta;

(v) (majandus)üksuse osaluse taseme võrreldes teiste plaanis osalevate (majandus)üksustega. Seda võivad näidata näiteks (majandus)üksuse osakaal plaani sissemaksete kogumahus või aktiivsete liikmete, pensionile jäänud liikmete ja hüvitise saamise õigusega endiste liikmete koguarvus, kui see teave on kättesaadav.

Kindlaksmääratud hüvitistega plaanid, mille puhul riskid on jagatud ühise kontrolli all olevate (majandus)üksuste vahel

149 Kui (majandus)üksus osaleb ühise kontrolli all olevate (majandus)üksuste vahel riske jagavas kindlaksmääratud hüvitistega plaanis, avalikustab ta alljärgneva:

(a) lepingupõhine kokkulepe või kehtestatud meetod kindlaksmääratud hüvitiste netomaksumuse sissenõudmiseks või asjaolu, et selline meetod puudub;

(b) (majandus)üksuse tasutava sissemakse määramise meetod;

(c) kogu lõigetes 135–147 nõutud teave plaani kui terviku kohta, kui (majandus)üksus arvestab kindlaksmääratud hüvitiste netomaksumuse jaotamist lõike 41 kohaselt;

▼B

(d) lõigetes 135–137, 139 ja 142–144 ning lõike 147 punktides a ja b nõutud teave plaani kui terviku kohta, kui (majandus)üksus kajastab perioodi eest makstavat sissemakset lõike 41 kohaselt.

150 Lõike 149 punktides c ja d nõutud teabe võib avalikustada ristviitega mõne teise kontserni kuuluva (majandus)üksuse finantsaruandes avalikustatud andmetele, kui:

(a) plaani kohta nõutud teave on kõnealuse kontserni kuuluva (majandus)üksuse finantsaruandes eraldi välja toodud ja avalikustatud ning

(b) kõnealuse kontserni kuuluva (majandus)üksuse finantsaruanne on finantsaruande kasutajatele kättesaadav samadel tingimustel ja samal ajal või varem kui (majandus)üksuse finantsaruanne.

Muude IFRSide avalikustamisnõuded

151 Kui IAS 24 seda nõuab, avalikustab (majandus)üksus teabe:

(a) seotud osapoolte ja töösuhtejärgsete hüvitistega plaanide vaheliste tehingute kohta ja

(b) juhtkonna võtmeisikutele makstavate töösuhtejärgsete hüvitiste kohta.

152 Kui IAS 37 seda nõuab, avalikustab (majandus)üksus teabe töösuhtejärgsete hüvitiste kohustustest tulenevate tingimuslike kohustiste kohta.

MUUD PIKAAJALISED TÖÖTAJATE HÜVITISED

153 Kui muid pikaajalisi töötajate hüvitisi ei maksta eeldatavasti tervenisti välja 12 kuu jooksul pärast selle aruandeaasta lõppu, mil töötajad olid asjakohases tööalases teenistuses, on need hüvitised järgmised:

(a) pikaajalised tasustatavad töölt puudumised, näiteks pikaajalise tööalase teenistuse eest antav puhkus või teadustööks võetav puhkus;

(b) tähtpäevadega või muud pikaajalise tööalase teenistusega seotud hüvitised;

(c) pikaajalised invaliidsushüvitised;

(d) kasumiosalus ja boonused ning

(e) edasilükatud töötasu.

154 Muude pikaajaliste töötajate hüvitiste mõõtmisega ei kaasne üldjuhul sama palju ebakindlust kui töösuhtejärgsete hüvitiste mõõtmisega. Seepärast nõutakse käesoleva standardiga lihtsustatud meetodi kasutamist muude pikaajaliste töötajate hüvitiste arvestamisel. Erinevalt töösuhtejärgsete hüvitiste arvestamise meetodist ei kajastata selle meetodi kohaselt ümberhindamisi muu koondkasumina.

Kajastamine ja mõõtmine

155 (Majandus)üksus rakendab muude pikaajaliste töötajate hüvitistega plaani puudu- või ülejäägi kajastamisel ja mõõtmisel lõikeid 56–98 ja 113–115. Hüvitise saamise õiguse kajastamisel ja mõõtmisel rakendab (majandus)üksus lõikeid 116–119.

156 (Majandus)üksus kajastab muude pikaajaliste töötajate hüvitiste puhul kasumiaruandes järgmiste summade netokogusumma, välja arvatud selles ulatuses, milles muu IFRSiga nõutakse või lubatakse nende arvestamist vara soetusmaksumuse hulka:

(a) tööalase teenistuse kulutus (vt lõiked 66–112);

(b) kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) netointress (vt lõiked 123–126) ja

▼B

(c) kindlaksmääratud hüvitiste netokohustise (netovara) ümberhindamised (vt lõiked 127–130).

157 Üks muude pikaajaliste töötajate hüvitiste vorm on pikaajalised invaliidsushüvitised. Kui hüvitise suurus sõltub tööalase teenistuse pikkusest, tekib tööalase teenuse osutamisel kohustus. Selle kohustuse mõõtmisel võetakse arvesse, kui tõenäoline on väljamaksmine ja kui pika aja jooksul peab väljamaksmine eeldatavasti toimuma. Kui hüvitise suurus on kõikidele invaliidistunud töötajaile ühesugune, olenemata tööalase teenistuse kestusest, kajastatakse nende hüvitiste eeldatav maksumus siis, kui pikaajalist invaliidsust põhjustav juhtum toimub.

Avalikustamine

158 Kuigi käesoleva standardiga ei nõuta muude pikaajaliste töötajate hüvitiste kohta konkreetse teabe avalikustamist, võidakse teabe avalikustamist nõuda muude IFRSidega. IAS 24 nõuab näiteks teabe avalikustamist juhtkonna võtmeisikutele makstavate töötajate hüvitiste kohta. IAS 1 nõuab töötajate hüvitistega seotud kulude avalikustamist.

TÖÖSUHTE LÕPETAMISE HÜVITISED

159 Käesolevas standardis käsitletakse töösuhte lõpetamise hüvitisi muudest töötajate hüvitistest eraldi, sest kohustust tekitav sündmus on töösuhte lõpetamine, mitte töötaja tööalane teenistus. Töösuhte lõpetamise hüvitised tulenevad kas (majandus)üksuse otsusest töösuhe lõpetada või töötaja otsusest võtta vastu (majandus)üksuse pakkumine saada hüvitist vastutasuks töösuhte lõpetamise eest.

160 Töösuhte lõpetamise hüvitised ei hõlma töötajate hüvitisi, mida makstakse töösuhte lõpetamisel töötaja soovil ilma (majandus)üksuse pakkumiseta või kohustuslike pensionilejäämise nõuete tõttu, sest need hüvitised on töösuhtejärgsed hüvitised. Osa (majandus)üksusi maksab töötaja soovil toimuva töösuhte lõpetamise korral väiksemat hüvitist (sisuliselt töösuhtejärgset hüvitist) kui (majandus)üksuse algatusel toimuva töösuhte lõpetamise korral. Töötaja soovil toimuva töösuhte lõpetamise eest makstava hüvitise ja (majandus)üksuse algatuse korral makstava suurema hüvitise erinevus on töösuhte lõpetamise hüvitis.

161 Töötajate hüvitise vorm ei näita, kas seda makstakse tööalase teenistuse või töösuhte lõpetamise eest. Töösuhte lõpetamise hüvitised on enamasti ühekordsed väljamaksed, kuid hõlmavad mõnikord ka:

(a) töösuhtejärgsete hüvitiste suurendamist kas kaudselt töötajate hüvitiste plaani kaudu või otseselt;

(b) palka kuni kindlaksmääratud etteteatamisperioodi lõpuni, kui töötaja ei osuta edaspidi (majandus)üksusele majanduslikku kasu toovaid tööalaseid teenuseid.

162 Näitajad, mis osutavad, et töötajate hüvitist makstakse tööalase teenistuse eest, on muu hulgas järgmised:

(a) hüvitis sõltub tööalase teenistuse jätkumisest (sh hüvitised, mis tööalase teenistuse jätkudes suurenevad);

(b) hüvitist makstakse töötajate hüvitiste plaani tingimuste kohaselt.

▼B

163 Teatavaid töösuhte lõpetamise hüvitisi makstakse olemasoleva töötajate hüvitiste plaani kohaselt. Need hüvitised võivad näiteks olla kindlaks määratud põhikirjas, töölepingus või ametiühingu kokkuleppes või tuleneda tööandja väljakujunenud tavast maksta sarnaseid hüvitisi. Teine näide: kui (majandus)üksus teeb pikemat aega kehtiva hüvitiste pakkumise või kui pakkumise ja töösuhte tegeliku lõpetamise eeldatava kuupäeva vahele jääb pikem aeg, siis (majandus)üksus kaalub, kas ta on loonud uue töötajate hüvitiste plaani ja kas selle kohaselt pakutavad hüvitised on töösuhte lõpetamise hüvitised või töösuhtejärgsed hüvitised. Töötajate hüvitiste plaani tingimuste kohaselt makstavad töötajate hüvitised on töösuhte lõpetamise hüvitised, kui need tulenevad (majandus)üksuse otsusest töötaja töösuhe lõpetada ega sõltu tööalase teenistuse jätkumisest.

164 Mõningaid töötajate hüvitisi makstakse olenemata töötaja lahkumise põhjusest. Selliste hüvitiste maksmine on kindel (kui teatavad garanteerimist või minimaalset teenistust käsitlevad tingimused on täidetud), kuid nende väljamaksmise aeg ei ole kindel. Kuigi selliseid hüvitisi käsitatakse mõnes riigis töösuhte lõpetamise hüvitistena või lisahüvistena, on pigem tegemist töösuhtejärgsete hüvitistega kui töösuhte lõpetamise hüvitistega, ja (majandus)üksus arvestab neid töösuhtejärgsete hüvitistena.

Kajastamine

165 (Majandus)üksus kajastab töösuhte lõpetamise hüvitiste kohustise ja kulud kuupäeval, mis on järgmistest varasem:

(a) kui (majandus)üksus ei saa enam nende hüvitiste pakkumist tagasi võtta ja

(b) kui (majandus)üksus kajastab IAS 37 rakendamisalasse kuuluva ja töösuhte lõpetamise hüvitiste maksmist hõlmava restruktureerimise kulud.

166 Kui töösuhte lõpetamise hüvitisi makstakse tulenevalt töötaja otsusest võtta vastu pakkumine saada hüvitist vastutasuks töösuhte lõpetamise eest, ei saa (majandus)üksus töösuhte lõpetamise hüvitiste pakkumist enam tagasi võtta kuupäeval, mis on järgmistest varasem:

(a) kui töötaja võtab pakkumise vastu ja

(b) kui hakkab kehtima (majandus)üksuse pakkumise tagasivõtmise piirang (juriidiline, regulatiivne või lepinguline nõue või muu piirang). See toimub pakkumise tegemisel, kui piirang oli pakkumise tegemise ajal olemas.

167 Kui töösuhte lõpetamise hüvitisi makstakse tulenevalt (majandus)üksuse otsusest töötaja töösuhe lõpetada, ei saa (majandus)üksus enam pakkumist tagasi võtta, kui ta on edastanud asjaomastele töötajatele töösuhte lõpetamise plaani, mis vastab kõikidele järgmistele kriteeriumidele:

(a) plaani elluviimiseks vajalikud meetmed osutavad sellele, et plaani oluline muutmine on ebatõenäoline;

(b) plaanis on märgitud töötajate arv, kellega töösuhe lõpetatakse, nende ametikoha liik või tegevusala ja asukoht (kuid plaanis ei tule nimetada iga töötajat) ning eeldatav töösuhte lõpetamise kuupäev;

▼B

(c) töösuhte lõpetamise hüvitisi on plaanis käsitletud piisavalt üksikasjalikult, et töötajad saaksid kindlaks teha, mis liiki ja kui suuri hüvitisi nad töösuhte lõpetamisel saavad.

168 Töösuhte lõpetamise hüvitiste kajastamisel võib (majandus)üksusel olla vaja arvestada ka plaani muudatusi või muude töötajate hüvitiste kärpimist (vt lõige 103).

Mõõtmine

169 (Majandus)üksus mõõdab töösuhte lõpetamise hüvitisi esmasel kajastamisel ning mõõdab ja kajastab hilisemaid muutusi kooskõlas töötajate hüvitise olemusega, tingimusel, et kui töösuhte lõpetamise hüvitised kujutavad endast töösuhtejärgsete hüvitiste suurendamist, rakendab (majandus)üksus töösuhtejärgsete hüvitiste suhtes kehtivaid nõudeid. Lisaks sellele:

(a) kui töösuhte lõpetamise hüvitised makstakse eeldatavasti tervenisti välja 12 kuu jooksul pärast selle aruandeaasta lõppu, mil töösuhte lõpetamise hüvitis kajastatakse, rakendab (majandus)üksus lühiajaliste töötajate hüvitiste suhtes kehtivaid nõudeid;

(b) kui töösuhte lõpetamise hüvitisi ei maksta eeldatavasti tervenisti välja 12 kuu jooksul pärast aruandeaasta lõppu, rakendab (majandus)üksus muude pikaajaliste töötajate hüvitiste suhtes kehtivaid nõudeid.

170 Kuna töösuhte lõpetamise hüvitisi ei maksta tööalase teenistuse eest, ei rakendata lõikeid 70–74, mis käsitlevad hüvitise määramist tööalase teenistuse perioodidele.

Lõikeid 159–170 illustreeriv näide

Taust

(Majandus)üksus kavatseb kümne kuu jooksul sulgeda hiljuti omandatud tehase ja lõpetada siis kõigi tehasesse järele jäänud töötajate töösuhte. Kuna (majandus)üksus vajab tehase töötajate teadmisi mõne lepingu täitmiseks, esitab ta järgmise töösuhete lõpetamise plaani.

Igale töötajale, kes jääb tööalasesse teenistusse kuni tehase sulgemiseni, makstakse töösuhte lõpetamise kuupäeval sularahas 30 000 VÜ-d. Enne tehase sulgemist lahkuvad töötajad saavad 10 000 VÜ-d.

Tehases on 120 töötajat. (Majandus)üksus eeldab plaani esitamise ajal, et 20 neist lahkub enne tehase sulgemist. Seega on raha väljavoo eeldatav kogusumma 3 200 000 VÜ-d (20 × 10 000 VÜ + 100 × 30 000 VÜ). Nagu lõikes 160 nõutud, kajastab (majandus)üksus töösuhte lõpetamise eest makstavad hüvitised töösuhte lõpetamise hüvitistena ja tööalase teenistuse eest makstavad hüvitised lühiajaliste töötajate hüvitistena.

▼B

Töösuhte lõpetamise hüvitised

Töösuhte lõpetamise eest makstakse hüvitiseks 10 000 VÜ-d. Selle summa peab (majandus)üksus töösuhete lõpetamise eest maksma olenemata sellest, kas töötajad jäävad tööalasesse teenistusse tehase sulgemiseni või lahkuvad enne seda. Kuigi töötajad võivad lahkuda enne tehase sulgemist, on kõigi töötajate töösuhte lõpetamise põhjuseks (majandus)üksuse otsus tehas sulgeda ja nende töösuhe lõpetada (st kõik töötajad lahkuvad töölt, kui tehas suletakse). Seepärast kajastab (majandus)üksus 1 200 000 VÜ (120 × 10 000 VÜ) suuruse töötajate hüvitiste plaani kohaselt makstavate töösuhte lõpetamise hüvitiste kohustise kas töösuhete lõpetamise plaani avaldamisel või tehase sulgemisega seotud restruktureerimiskulude kajastamisel, olenevalt sellest, kumb toimub varem.

Hüvitised tööalase teenistuse eest

Lisahüvitised, mida töötajad saavad, kui nad jäävad kümneks kuuks tööalasesse teenistusse, on vastutasuks sel ajal osutatud tööalaste teenuste eest. (Majandus)üksus kajastab need hüvitised lühiajaliste töötajate hüvitistena, sest ta maksab need eeldatavasti välja enne 12 kuu möödumist aruandeaasta lõpust. Selle näite puhul ei ole diskonteerimine nõutav, nii et kümnekuuse tööalase teenistuse igal kuul kajastatakse 200 000 VÜ (2 000 000 VÜ ÷ 10) suurused kulud, suurendades vastavalt kohustise bilansilist väärtust.

Avalikustamine

171 Kuigi käesoleva standardiga ei nõuta töösuhte lõpetamise hüvitiste kohta konkreetse teabe avalikustamist, võidakse teabe avalikustamist nõuda muude IFRSidega. IAS 24 nõuab näiteks teabe avalikustamist juhtkonna võtmeisikutele makstavate töötajate hüvitiste kohta. IAS 1 nõuab töötajate hüvitistega seotud kulude avalikustamist.

ÜLEMINEK JA JÕUSTUMINE

172 (Majandus)üksus rakendab käesolevat standardit 1. jaanuaril 2013 või pärast seda algavate aruandeaastate suhtes. Varasem rakendamine on lubatud. Kui (majandus)üksus rakendab käesolevat standardit varem, avalikustab ta selle asjaolu.

173 (Majandus)üksus rakendab käesolevat standardit tagasiulatuvalt kooskõlas IAS 8-ga *Arvestusmeetodid, arvestushinnangute muutused ja vead*, välja arvatud juhul, kui:

(a) (majandus)üksus ei pea korrigeerima käesoleva standardi rakendusalast välja jääva vara bilansilist väärtust vastavalt neile töötajate hüvitistega seotud kulude muutustele, mis sisaldusid bilansilises väärtuses enne esmase rakendamise kuupäeva. Esmase rakendamise kuupäev on varaseima eelneva perioodi algus, mille (majandus)üksus esitab esimeses finantsaruandes, milles ta käesolevat standardit rakendab;

(b) (majandus)üksus ei pea enne 1. jaanuari 2014 alanud perioodide finantsaruannetes lõike 145 kohaselt teavet avalikustades esitama võrdlusandmeid kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse tundlikkuse kohta.

▼B

LISA

Teiste IFRSide muudatused

Käesolevas lisas sätestatakse teiste IFRSide muudatused, mis tulenevad sellest, et nõukogu muutis juunis 2011 IFRS 19. (Majandus)üksus rakendab neid muudatusi siis, kui ta rakendab muudetud IAS 19.

IFRS 1 ***Rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite esmakordne kasutuselevõtt***

A1 Lõige 39L lisatakse järgmiselt:

39L IAS 19-ga *Hüvitised töötajatele* (muudetud juunis 2011) muudeti lõige D1, jäeti välja lõiked D10 ja D11 ning lisati lõige E5. (Majandus) üksus rakendab neid muudatusi siis, kui ta rakendab IAS 19 (muudetud juunis 2011).

A2 Lisas D („Vabastused muudest IFRSidest”) jäetakse välja pealkiri lõike D10 kohal ning lõiked D10 ja D11 ja lõige D1 muudetakse järgmiselt:

D1 (Majandus)üksus võib otsustada kasutada üht või mitut järgmist vabastust:

(a) …

(e) [jäetakse välja] …

A3 Lisas E („Lühiajalised vabastused IFRSidest”) lisatakse pealkiri ja lõige E5 järgmiselt:

Töötajate hüvitised

E5 Esmakordne kasutuselevõtja võib rakendada IAS 19 lõike 173 punktis b esitatud üleminekusätteid.

IFRS 8 ***Tegevussegmendid***

A4 Lõige 24 muudetakse järgmiselt:

24 (Majandus)üksus esitab iga avalikustatava segmendi kohta järgmise teabe, kui määratud summad sisalduvad kõrgeima (äri)tegevuse üle otsustaja läbivaadatavas segmendi varade näitajas või kui need esitatakse kõrgeimale (äri)tegevuse üle otsustajale regulaarselt muul viisil, isegi kui neid ei kajastata kõnealuses segmendi varade näitajas:

(a) …

(b) põhivaradesse,* välja arvatud finantsinstrumentidesse, edasilükatud tulumaksu varadesse, kindlaksmääratud hüvitiste netovarasse (vt IAS 19 *Hüvitised töötajatele*) ja kindlustuslepingutest tulenevatesse õigustesse lisatud summad.

[joonealune märkus jäetakse välja]

IFRS 13 ***Õiglase väärtuse mõõtmine***

A5 Pealkiri lõike D61 kohal muudetakse järgmiselt:

▼B

IAS 19 ***Hüvitised töötajatele*** **(muudetud juunis 2011)**

A6 Lõiked D62 ja D63 muudetakse järgmiselt:

D62 Lõige 113 muudetakse järgmiselt:

50		[jäetakse välja]
		(c) [jäetakse välja]
~~102~~	113	Plaani varade õiglane väärtus arvatakse maha puudu- või ülejäägi kindlaksmääramisel.

D63 Lõige 174 lisatakse järgmiselt:

~~162~~	174	IFRS 13-ga, välja antud mais 2011, muudeti mõistet „õiglane väärtus” lõikes 8 ja lõige 113. (Majandus)üksus rakendab neid muudatusi siis, kui ta rakendab IFRS 13.

IAS 1 ***Finantsaruannete esitamine***

A7 Lõikes 7 muudetakse mõiste „muu koondkasum” järgmiselt:

7 …

Muu koondkasum hõlmab tulude ja kulude objekte (kaasa arvatud ümberliigitamiskanded), mida ei kajastata kasumis või kahjumis, nagu nõutakse või lubatakse teistes IFRSides.

Muu koondkasumi komponendid on järgmised:

(a) muutused ümberhindluse reservis (vt IAS 16 *Materiaalsed põhivarad* ja IAS 38 *Immateriaalsed varad*);

(b) kindlaksmääratud hüvitistega plaanide ümberhindamised (vt IAS 19 *Hüvitised töötajatele*);

(c) …

A8 Lõige 96 muudetakse ja lõige 139K lisatakse järgmiselt:

96 Ümberliigitamiskanded ei teki ümberhindluse reservi muutusest, mida kajastatakse vastavalt IAS 16-le või IAS 38-le, või kindlaksmääratud hüvitistega plaanide ümberhindamistest, mida kajastatakse vastavalt IAS 19-le. Neid komponente kajastatakse muus koondkasumis ja neid ei liigitata järgmistel perioodidel kasumisse või kahjumisse. Ümberhindluse reservi muutusi võib järgmistel perioodidel kanda üle jaotamata kasumisse vara kasutamisel või kajastamise lõpetamisel (vt IAS 16 ja IAS 38).

139K IAS 19-ga *Hüvitised töötajatele* (muudetud juunis 2011) muudeti lõigetes 7 ja 96 sätestatud mõiste „muu koondkasum”. (Majandus)üksus rakendab neid muudatusi siis, kui ta rakendab IAS 19 (muudetud juunis 2011).

IAS 24 ***Seotud osapooli käsitleva teabe avalikustamine***

A9 Lõige 22 muudetakse järgmiselt:

22 Ema- või tütarettevõtja osalemine kontserni kuuluvate (majandus)üksuste vahel riske jagavas kindlaksmääratud hüvitistega plaanis on seotud osapoolte vaheline tehing (vt IAS 19 (muudetud 2011) lõige 42).

▼B

IFRIC 14 ***IAS 19 – Kindlaksmääratud hüvitise vara piirang, minimaalsed rahastamisnõuded ja nende koostoime***

A10 Pealkirja „Viited” alla pärast viidet IAS 19-le *Hüvitised töötajatele* lisatakse „(muudetud 2011)”.

Lõiked 25 ja 26 jäetakse välja, lõiked 1, 6, 17 ja 24 muudetakse ja lõige 27C lisatakse järgmiselt:

1 IAS 19 lõige 64 piirab kindlaksmääratud hüvitiste netovara mõõtmise kindlaksmääratud hüvitistega plaani ülejäägi või vara ülemääraga, olenevalt sellest, kumb on madalam. IAS 19 lõikes 8 on vara ülemmäär määratletud kui „mis tahes majandusliku kasu nüüdisväärtus, mis saadakse plaani tagasimaksetest või tulevaste plaani sissemaksete vähendustest”. Küsimused on kerkinud selle kohta, millal tuleb tagasimakseid või tulevaste sissemaksete vähendusi käsitada kättesaadavana, eriti kui on olemas rahastamise miinimumnõuded.

6 Käesolevas tõlgenduses käsitletakse järgmisi probleeme:

(a) millal tuleb tagasimakseid või tulevaste sissemaksete vähendusi käsitada kättesaadavana kooskõlas IAS 19 lõikes 8 esitatud mõistega „vara ülemmäär”;

…

17 (Majandus)üksus määrab tulevased tööalase teenistuse kulutused kindlaks, kasutades eeldusi, mis on kooskõlas kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse kindlakstegemiseks kasutatavate eeldustega ja aruandeperioodi lõpul eksisteeriva olukorraga vastavalt IAS 19-le. Seepärast eeldab (majandus)üksus, et plaan ei näe ette ühtegi hüvitiste muutust tulevikus enne plaani muutmist, ja eeldab stabiilset tööjõudu tulevikus, välja arvatud kui (majandus)üksus vähendab plaaniga kaetud töötajate arvu. Viimasel juhul hõlmab tulevaste töötajate arvu eeldus vähendamist.

24 Ulatuses, milles makstavad sissemaksed ei ole pärast nende plaani maksmist saadaval, kajastab (majandus)üksus kohustist kohustuse tekkimisel. Kohustis vähendab kindlaksmääratud hüvitiste netovara või suurendab kindlaksmääratud hüvitiste netokohustist nii, et IAS 19 lõike 64 rakendamisel sissemaksete tegemise korral ei teki ei tulu ega kulu.

27C IAS 19-ga (muudetud 2011) muudeti lõiked 1, 6, 17 ja 24 ning jäeti välja lõiked 25 ja 26. (Majandus)üksus rakendab neid muudatusi siis, kui ta rakendab IAS 19 (muudetud 2011).